

Årsberättelse 2021

Programnämnd samhällsbyggnad - egen verksamhet

Beslutad av Programnämnd samhällsbyggnad, den 3 februari 2022

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Förvaltningschefens bedömning och analys.....	4
2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	6
2.3 Förväntad utveckling	7
3. Sammanfattande iakttagelser.....	9
4. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål	11
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	12
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	17
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	20
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	24
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	30
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	36
5 Analysunderlag – ekonomi.....	41
5.1 Enheternas ekonomiska resultat	43
5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling.....	48
5.3 Investeringar	48
6. Fem år i sammandrag.....	56
7. Indikatorlista.....	57
8. Bilagor.....	58
8.1 Bilaga 1 – Investeringssuppföljning.....	58

1. Förslag till beslut

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet bidrar i stor utsträckning till samtliga målområden samt utvalda Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB. Samtliga av de åtaganden som nämnden pekat ut i Verksamhetsplan 2021 är omhändertagna av verksamheten.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet redovisar för 2021 en negativ budgetavvikelse på -14,5 mnkr, vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 12%. Den negativa avvikelsen hänförs främst till kollektivtrafiken som uppvisas en negativ budgetavvikelse motsvarande -17 mnkr, varav färdtjänsten utgör -16 mnkr. Även inom lokalförsörjningen uppvisas en stor negativ avvikelse med -4,2 mnkr samt skogsverksamheten -1,8 mnkr. Nämndens negativa avvikelse minskas dock i och med att Stadsbyggnad redovisar positiv budgetavvikelse på +7,5 mnkr.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har vid bokslut 2021 ett totalt investeringsanslag på 380,7 mnkr och vid bokslut 2021 har 253,7 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 67 procent av det totala investeringsanslaget för 2021. Gentemot 2020 års förbrukning på 45 procent är det en klar förbättring av nyttjandegraden och då skiljer det enbart cirka 6 mnkr i årsbudgeten mellan åren, inklusive överförda medel. Av de outnyttjade medlen på 127 mnkr avser 42 mnkr exploateringsinvesteringar och 85 mnkr trafik- och miljöinvesteringar och fastighetsinvesteringar.

Stadsbyggnads förslag till Programnämnd samhällsbyggnad

1. Programnämnd samhällsbyggnad fastställer Årsberättelse 2021 för egen verksamhet.

2. Förvaltningschefens bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat

Nämndens uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

Årets ekonomiska resultat

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet redovisar för 2021 ett samlat utfall på – 133,9 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på -14,5 mnkr och en avvikelse mot budget med 12%. Den negativa avvikelsen hänförs främst till kollektivtrafiken som uppvisar en negativ budgetavvikelse för 2021 motsvarande – 17 mnkr, varav färdtjänsten utgör – 16 mnkr. Även inom lokalförsörjningen uppvisas en stor negativ avvikelse med – 4,2 mnkr samt skogsverksamheten -1,8 mnkr. Nämndens negativa avvikelse minskas dock i och med att Stadsbyggnad redovisar positiv budgetavvikelse på + 7,5 mnkr.

Under 2021 tilldelades nämnden ett effektiviseringskrav på 1 mnkr, samt hade 0,6 mnkr från 2020 att hantera med permanenta åtgärder. Föreslagna åtgärder har kunnat realiserats enligt plan och därmed gett önskad effekt för 2021. Även ökad kostnad för O365 motsvarande 0,9 mnkr har hanterats inom nämndens budget.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har vid bokslut 2021 ett totalt investeringsanslag som uppgår till 380,7 mnkr varav 96,3 mnkr är överfört från 2020. Vid bokslut 2021 har 253,7 mnkr nyttjats vilket motsvarar 67 procent av det totala investeringsanslaget för 2021. Gentemot 2020 års förbrukning på 45 procent är det en klar förbättring av nyttjandegraden och då skiljer det enbart cirka 6 mnkr i årsbudgeten mellan åren, inklusive överförda medel.

Nämndens uppdrag

Nämnden bidrar i stor utsträckning till de målområden, Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB. Samtliga av de åtaganden som nämnden pekat ut i Verksamhetsplan 2021 är omhändertagna och pågående eller planerade. Detta trots att ett ekonomiskt tufft läge krävt mycket strategiska resurser för genomlysning av ekonomi och framtagande av ekonomiska beslutsunderlag. Utöver det har strategiska resurser arbetat med handlingsplaner och riskanalyser för hantering av coronapandemin. Det påverkar nämndens förmåga att genomföra andra förändringar för att öka måluppfyllelsen.

Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet är en drivande motor i samhällsbyggnadsprocessen. Samordningen med Tekniska nämnden, Miljönämnden, Kulturnämnden och Fritidsnämnden är väldigt viktig för att omsätta samhällsbyggnadsprocessen i praktiken. Genom att samarbeta och arbeta med proaktiv översiktlig planering i bl a planprogram skapas förutsättningar för god bostadsförsörjning. Generellt är planberedskapen inom den översiktliga planering god, men ett fortsatt intensivt och kontinuerligt arbete krävs för att säkra den framtida försörjningen av byggbar mark för bostäder, verksamheter och samhällsservice. Detta säkras via det kontinuerliga bostadsförsörjningsarbetet och analys av bostadsmarknadens utveckling.

Det pågår ett arbete med att utveckla systematiken kring arbetsplatsförsörjning till en mer likartad hantering som för bostadsförsörjningen. Det handlar om att analysera kommande behov utifrån utveckling och trender. På så vis kan nämndens verksamhet säkerställa att det även i framtiden finns byggklar mark för rätt behov och för alla typer av etableringsförfrågningar - från centralt belägna kontorshus till verksamhetsmark för allt från småföretag till storskaliga lager.

Under åren med kraftig expansion 2015-2019 har förvärvstaken till markreserven varit lägre än försäljningstakten. På kort sikt har det mindre betydelse, men på längre sikt behöver markreserven fyllas på med mer mark både inom och bortanför nuvarande översiktsplans utbyggnadsområden. Under 2021 genomfördes flera viktiga markaffärer, bland annat förvärv av råmark i Vintrosa och Glanshammar samt en bytesaffär med Stena som både gav kommunen kontroll över en viktig utvecklingsfastighet på Aspholmen samt gav Stena en möjlighet att omlokalisera till Atle-området.

Det finns en god kunskap om social hållbarhet inom nämndens verksamhet men en kraftsamling behövs kring sociala hållbara lösningar och trygghetsfrågor genom bredare samtal med fler samhällsbyggnadskompetenser. Arbetet med social hållbarhet och trygghet inom stadsplanering har därför intensifierats under året. Genom att samverka med akademien och kriminologiprogrammet även denna höst har ett kunskapsutbyte skett som stärker arbetet framåt. Arbetet har även fortsatt med att utveckla grönområden i och mellan bostadsområden för att skapa möten mellan människor och höja kvaliteten på livsmiljön.

Örebro växer och det kan innebära stora förändringar i befintliga stadsmiljöer. Det är fler som ska dela på samma yta - boenden, aktörer och trafikanter. Det ställer krav på en tydligare kommunikation gentemot olika målgrupper, i syfte att skapa förståelse för de förändringar som behöver ske för att åstadkomma ett Örebro som är hållbart utifrån miljö-, framkomlighets- och attraktivitetsperspektiv. Ett fortsatt arbete pågår med att modernisera förvaltningens kommunikationsstrategi, därutöver krävs det löpande kommunikationsinsatser i olika investeringar, något som försvårats av minskat investeringsutrymme och hårdare prioriteringar.

Under året har nämndens verksamheter fortsatt att utveckla och testa metoder för dialog. Syftet är att örebroare och aktörer ska känna en djupare delaktighet i stadsutveckling och veta hur de kan påverka processen. Genom ett uppstartat arbete med en strategisk plan för hur barn, unga, människor i olika livsskeden och stadsdelar kan inkluderas mer i samhällsbyggnadsprocessen stärks detta. Utöver de ordnade formerna för dialog är det viktigt att poängtera att nämndens verksamhet löpande är öppna för synpunkter och dialog med medborgaren för att förbättra sina processer.

Under våren kom goda nyheter att Örebro kommun och Stadsbyggnad fick första platsen i Samhällsbarometern i kategorin *bästa samhällsplanering* bland landets tolv största kommuner. För andra året i rad blev Örebro tvåa i tävlingen Årets arkitektkommun och har varit på prispallen samtliga år sedan priset började delas ut. Ingen annan kommun har uppvisat en så stabil placering i toppen. Detta visar på att det finns väl utvecklade processer och ett strukturerat arbetssätt i verksamheten, bland annat systematisk rutinutveckling, strävan mot ständiga förbättringar samt teamarbete inom förvaltningen. När omorganisation av kommunens tjänstemannaorganisation arbetas fram är det viktigt att bevara och värna om dessa fungerande processer.

Förvaltningens interna utveckling har prioriterats i den mån det har varit möjligt under pandemin, även detta år. Under våren arbetades en ledarskapsutvecklingsplan fram som framförallt tar sikte på tillitsbaserat ledarskap. Det arbetet synkroniseras med det fortsatta arbetet med att stärka tillitskulturen genom Tillits- och kulturprogrammet, som är en förvaltningsspecifik värdegrund och kompletterar medarbetar- och ledarplattformarna.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

- Coronapandemin har haft liten påverkan på nämndens verksamhet och dess kapacitet att leverera på grunduppdraget. Medarbetarna jobbar fortsatt hemifrån i hög utsträckning. För kommentarer och analys se målområde 6 (kapitel 4.6).
- Vissa enstaka verksamhetsutvecklingsuppdrag fått vila, dels på grund av att några funktioner har varit utlånade till Örebro kommuns centrala stab som arbetat med att hantera coronapandemin. Geodataverksamheten har fortsatt arbetat dedikerat utifrån det stöd som kommunens krisledningsstab behövt.
- Nämnden har varit lyhörda för näringslivets behov under rådande pandemi och löpande vidtagit flera åtgärder. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har under året varit med i arbetet för att ta fram ytterligare lättnader och stimulanser för näringslivet, speciellt i stadskärnan. I samarbete med Örebrokompaniet har Stadsbyggnad fortsatt lyfta fram Örebro som en semesterstad genom semester-projektet. Det har också gett möjlighet via det statliga hyresstödet att underlätta för hyresgäster och arrendatorer i kundnära branscher.
- Ändrad förvaltning av natur- och kulturresevat till följd av att FUFAs tjänster inte kan köpas in för tillsyn och skötsel. För kommentarer och analys se målområde 1 (kapitel 4.1).
- Fortsatt fokuserat arbetet för att komma i balans med färdtjänstbudgeten. Ett samarbete med Region Örebro län sker. Prognosen för 2021 ser bättre ut än föregående år. För kommentarer och analys se målområde 6 (kapitel 4.6).
- Arbetet med BRT löper på; delsträckorna 1 och 2 (Österplan-Tybble och Fabriksgatan förbi Kulturkvarteret) av etapp 1 blev klara under året. För fler kommentarer och analys se målområde 4 och 5 (kapitel 4.4 och 4.5).
- Arbetet med att ta fram en trafikstrategi som ska ersätta det gällande trafikprogrammet har startats upp under året. Arbetet är igång aktivt på förvaltningen och mötena med den parlamentariska gruppen har påbörjats.
- Under våren 2021 har kommunen upplevt stora återkommande tekniska problem vilket har påverkat ärendehanteringssystem och kartprodukter. För att till viss del försöka kompensera för detta har medarbetare på bygglovsavdelningen behövt jobba ca 290 övertidstimmar, som kan jämföras med ca 150 övertidstimmar som togs ut under hela förra året. Detta för att hantera det höga ärendeinflödet och försök att hålla handläggningstider nere. De löpande kundmätningar som gjorts pekar på fortsatta hög kundnöjdhet vilket talar för att vidtagna åtgärder varit lyckade. Ökad övertid och arbetsbelastningen kan påverka måendet hos

medarbetarna, vilket behöver fångas upp tidigt. Medvetenheten om detta är hög inom verksamheten och det systematiska arbetsmiljöarbetet löper på.

- En vägledning för bebyggande av jordbruksmark finns framtagen och har varit utsänd på remiss fram till december. Syftet med vägledningen är att säkerställa att det finns trygga processer i avvägningen mellan intresset av jordbruksmarkens betydelse för livsmedelsförsörjningen och andra väsentliga samhällsintressen. För kommentarer och analys se målområde 5 (kapitel 4.5).

2.3 Förväntad utveckling

År 2021 är fortsatt präglad av coronapandemin, vilket således har effekt på befolkningsökningen. Befolkningstillväxten har avstannat under 2020 och 2021, där kommun har haft en negativ utveckling fram till augusti 2021 om man ser till flyttnetto, dvs fler som flyttar från kommunen än till kommunen. En grupp som flyttat ut från kommunen är barnfamiljer som i högra utsträckning sökt sig till närliggande kommuner. Dessutom har studenterna och restriktionerna kring fysisk undervisning varit en bidragande orsaken eftersom åldersgruppen 20-29 år minskar mest, men hämtat sig under hösten. I mars prognostiserades befolkningsökningen till 1 253 invånare men det preliminära utfallet för 2021 verkar dock landa på runt 570. Effekterna på lång sikt är fortfarande svåra att förutse, men risken finns att tappet av befolkningstillväxt under pandemin gör att tidigare prognoser inte nås när pandemin är över och restriktionerna lättar, dvs det kommer ta längre tid att uppnå tidigare prognostiserat befolkningsantal. Den nuvarande prognosen för Örebro kommun är att vid 2030 uppgår invånarantalet till knappt 175 000, vilket är något lägre räknat än vad som uppgetts i årets Verksamhetsplan. Trots detta ökar Örebros befolkning, vilket innebär en positiv tillväxt som samtidigt ställer stora krav på nämnden och dess verksamheter för att klara av utmaningarna. Tillväxten innebär att kommunen behöver växa och utvecklas fysiskt med tillgång till bostäder, arbetsplatser, vårdboenden och samhällsfunktioner så som skolor, förskolor etc. Den lägre befolkningstillväxten märks dock redan idag i lägre prognoser inom lokalförsörjningen och en långsammare ökningstakt av bland annat antalet förskoleplatser. De ändrade behoven arbetas in i pågående planerings- och exploateringsprojekt och det kan exempelvis handla om att projekt med småhus och bostäder i de mindre tätorterna prioriteras upp.

Även om det råder vissa frågetecken kring flyttströmmar och befolkningsökning har den generella konjunkturen, med skjuts från stimulanser och låga räntor, bidragit till en god förutsättning för fortsatt byggande och utveckling av Örebro. Under 2021 är antalet byggstartade bostäder något lägre än ånder 2020 men sett i ett längre perspektiv är ändå antalet byggstartar för 2021 i nivå med ett historiskt flerårsnitt. Trots en god planreserv har hög efterfrågan på både verksamhetsmark och mark för bostadsbyggande ökat risken för att kommunen inte kan erbjuda mark i den omfattning som efterfrågas. Det beror på långa ledtider för att projektera och bygga teknisk infrastruktur som ligger under Tekniska förvaltningens uppdrag, där tiderna från antagen detaljplan till utbyggd infrastruktur är ca fyra år. Vi ser därför en risk för brist på byggklar och kommunägd bostadsmark att erbjuda marknaden för 2022 och ev. även 2023.

Nämnden ska fortsätta bidra till att minska socioekonomiska klyftor och ojämlika livsvillkor. Detta ska kontinuerligt stärkas genom en planprocess i samverkan med andra förvaltningar i kommunen. Ökad trygghet i samhället kan på lång sikt uppnås genom integrerande och blandad bebyggelse. En ytterligare viktig faktor är den

fortsatta implementeringen av Program för hållbar utveckling för att det ännu tydligare ska genomsyra nämndens arbete. En styrka i nämndens verksamhet är att systematiskt läsa ut, tolka och utföra uppdrag mot de politiska målen och inriktningarna som pekats ut i linje med Program för hållbar utveckling.

För att klara de kommande utmaningarna är det viktigt att framöver driva på innovation och grunduppdrag i en god balans. Innovation för nämnden handlar framförallt om att våga utforska, omvärldsbevaka och testa nya arbetssätt för att förbättra sina resultat ytterligare inom grunduppdraget. En del i det som nämnden kommer fortsätta arbeta aktivt med är digitalisering för att fortsätta utveckling av Örebro som en smart stad. Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska fortsätta implementeras och sätta riktningen för Stadsbyggnads digitaliseringsmöjligheter och utveckling. Fokus behöver fortsätta kretsa kring att digitalisera processer så att data som skapas i ett tidigt skede ska kunna återanvändas i senare skeden i stadsbyggandet. Nämnden fortsätter även utforska möjligheten att använda AI för att automatisera processer och arbetssätt för att effektivisera och skapa möjligheter för tid till kvalitativt arbete till kommuninvånarna.

Men med ökad informationsdelning kommer även frågan om informationssäkerhet och det är viktigt att intensifiera arbetet med detta. Stadsbyggnad arbetar med informationssäkerhet utifrån Örebro kommuns riktlinjer och metodhandbok för informationssäkerhet. Målet är att nå upp till steget ”Förberedande arbete – förutsättningar och förmåga”, vilket är i linje med övriga kommunens verksamheter.

Det är viktigt för nämnden att fortsätta arbeta aktivt med att jobba mot en ekonomi i balans för färdtjänsten. Ett vidare arbete utifrån de utredningar som både kommunen och Regionen gjort behövs för att vidta ytterligare kostnadsbesparande åtgärder. Till 2022 kommer budgeten för flextrafiken att övergå till färdtjänsten då flextrafiken läggs ned. Det stärker budgeten för färdtjänsten med ca 4,6 mnkr.

Ett stort utvecklingsarbete har under senaste åren genomförts inom programområdet avseende investeringsprocessen i främsta syfte att tydliggöra, samordna samt skapa struktur i arbetet med investeringsprocessen. Det har lett till ökad kunskap, kontroll, styrning och bättre uppföljning inom processen. Under året har ett nytt samordnat arbetssätt implementerats inom programområdet och under kommande åren kommer det krävas fortsatt kontinuerligt arbete med att säkerställa efterföljande av det samt att fortsätta utveckla arbetet med investeringsprocessen. En viktig del i detta är samarbete med Tekniska förvaltningen utifrån delad budget i volympotten, men även för att samordna och säkra genomförandekapacitet av planerade investeringar. Framåt kommer deltagande i det fortsatta arbetet med investeringsprocessen krävas i enlighet med framtagna utvecklingsplan där en viktig del är arbetet med framtagande av underhållsplaner och hantera underhållsbehov.

I omvärlden har vi under året, och främst sommaren sett konsekvenser av klimatförändringar i form av bl a skyfall. Örebro, som många andra svenska kommuner, förbereder sig för att mer frekvent kunna möta extremväder. Därför är det viktigt att framöver intensifiera arbetet med att ta dessa faktorer i beaktande vid planering och utveckling av staden och kommunen. Det är av störst vikt att fortsätta arbetet med den påbörjade handlingsplanen för översvämning och skyfall, men arbetet behöver breddas.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	Uppföljningsarbetet av översiktsplanen fortsätter och utvecklas under året med kompletterande indikatorer, bla kring kommunala kärnor, flyttströmmar och jordbruksmark. Hemestersatsningar har varit framgångsrika. Kampanjen som genomfördes med Örebrokompaniet gav stor effekt då besöken webbsidan visitorebro.se ökade med 60% och artikeln med hemestertips var den mest besökta sidan under sommaren.	Fortsatt utveckla metoder för dialog med allmänheten och specifikt för att nå barn, unga och andra grupper som sällan gör sig hörda i ordinarie remiss- och samrådsskeden.
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	Grundlig utvärdering av projektet ”Vi ger arkitekten makten” har genomförts med intressant resultat. Intresset för arbetet med lekotoper/ leklandskap är stort, vilket bekräftar att vi är innovativa och långt fram i Sverige. Riktlinjer för friyta antagna 2021.	
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	Investeringen i att rusta upp och omgestalta Teaterplan är färdig. Karlsunds Tegelbad har öppnat under året och utgör en attraktiv mötesplats för flera olika målgrupper.	Fortsatt utreda och utveckla verktyg och underlag för att verka för social hållbarhet. Utveckla samarbetet med de kompetenser som finns inom området på förvaltningen och på KSF. Frågan är inte ny och det finns lång erfarenhet hos många av att tänka och jobba med dem.
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	En strategi för kulturresevatet Karlslund har antagits under året och säkerställer en strukturerad	Vidareutveckla indikatorer för uppföljning av målområdet kopplat till grönstruktur och ekosystemtjänster

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
	<p>utveckling, vilket förbättrar förutsättningarna för god livsmiljö för en stor del av kommuninvånarna.</p> <p>Ytterligare platser för naturlek skapas och är uppskattade.</p> <p>Arbetet med att anlägga ett nytt rekreationsområde, Heden, i västra Örebro har inletts.</p>	
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	<p>Under 2021 skapades bättre förutsättningar för att följa upp utvecklingen av biologisk mångfald i våra natur- och kulturreservat, genom inventeringar enligt nytt uppföljningsprogram.</p> <p>Arbetet med invasiva arter har börjat ta form och en inventering på kommunal mark har gjorts. Samt utökad bekämpningen av invasiva arter.</p> <p>Ett första kommunalt återvättningsprojekt av sumpskog och skoglig våtmark har genomförts</p> <p>Vägledning för hantering av jordbruksmark i fysisk planering kommer att säkerställa att avvägda beslut om framtida markanvändning på jordbruksmark tas.</p>	<p>Saknas ett styrdokument och därmed också långsiktig styrning för arbetet med biologisk mångfald. Därför är det viktigt att Strategin för naturvård och friluftsliv tas fram.</p> <p>Fastställa bättre struktur, arbetssätt och verktyg för arbetet med att integrera ekosystemtjänster och hållbarhet i fysisk planering.</p> <p>Vidareutveckla indikatorer för uppföljning av målområdet kopplat till grönstruktur, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.</p> <p>Resurser (inom Tekniska) för att kunna hålla liv i mätningsserier för både bil- och cykeltrafik</p>
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<p>Omtag för att fortsätta boosta tillitskulturen på Stadsbyggnad.</p> <p>Fortsatt arbete med ökad digitalisering i samspel med utveckling av informationssäkerhetsarbetet.</p> <p>Fortsatta framsteg i arbetet med färdtjänstekonomin i samarbete med RÖL.</p>	<p>Mer arbete krävs för att få färdtjänstekonomin i balans.</p> <p>Fortsatt arbete med investeringsprocessen krävs.</p>

4. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål

Nämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- utfall för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grunduppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillitsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

För att örebroare ska kunna leva i sin fulla kraft behöver det finnas tillgång och förutsättningar för bostäder och arbetstillfällen i Örebro, i tätorter och på landsbygd. Det ska även finnas förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med detta genom uppföljning och följduppdrag från översiktsplanen. Därutöver sker ett kontinuerligt arbete med bostadsförsörjningen i kommunen genom att analysera och följa upp byggnation, befolkningsutveckling, specifika målgruppers behov och föreslå åtgärder. Under året har det pågått arbete med ett flertal planprogram och utvecklingsförslag som syftar till att skapa planberedskap för fler att säkra den långsiktiga bostadsförsörjningen och arbetsplatsbehovet i kommunen, samt verka för att en sammanhållen stadsväv. De åtgärder som föreslås utifrån kontinuerliga analyser genomförs i ett utvecklat samarbete med flera nämnder inom kommunorganisationen och andra aktörer.

I ett växande Örebro ska byggandet av bostäder, verksamheter och samhällsfastigheter motsvara befolkningsökningen och näringslivets behov. För att säkerställa detta på ett strategiskt vis behöver nämndens verksamheter systematiskt arbeta med arbetsplatsförsörjning på samma vis som verksamheten arbetar med bostadsförsörjning. Det handlar om att analysera kommande behov utifrån att systematiskt följa upp utveckling och trender. På så vis kan nämndens verksamhet säkerställa att det i framtiden finns byggklar mark för rätt behov och för alla typer av etableringsförfrågningar - från centralt belägna kontorshus till verksamhetsmark för allt från småföretag till storskaliga lager. Under slutet av 2020 påbörjades ett arbete kring utveckla analysen kring arbetsplatsförsörjning, detta har fortsatt ta form under 2021.

För att utveckla ett växande Örebro har nämnden flera investeringar som har löpt på under 2021. Arbetet med att höja kvaliteten på investeringsplaneringen och investeringsprocessen pågår kontinuerligt och har under året förbättrats väsentligt. Det krävs att fortsatt utveckla kopplingen mellan investering och drift samt ambitioner för drift av allmän plats.

Nämnden har sedan flera år arbetat aktivt på innovativa arbetsformer med digitala förtecken. Det är ett viktigt område kopplat till att utveckla en attraktiv stad och kommun. Ett område som är av intresse att fortsätta utveckla är att bygga upp en IoT-plattform (Internet of Things). En sådan plattform skulle skapa förutsättningar för hela kommunkoncernen att se och dela data för bättre analys som skapar helhetsperspektiv och samordning. Vidare skapar det också förutsättningar för öppna data vilket skulle gynna näringslivet, fastighetsaktörer mfl.

Under 2021 har arbetet med att fler ska ta del av friluftslivet stärkts i och med att det är Friluftslivets år. Under året har förvaltningen ihop med Kultur- och fritidsförvaltningen samarbetat för att locka fler örebroare att ta steget ut i naturen och filmer ha tagits fram för att uppmuntra t.ex. till att äta ute, sova ute och testa nya saker.

Samtidigt fortsätter arbete med att skapa förutsättningar för fler att kunna ta del av naturupplevelser och närliggande turismmöjligheter, något som har gett effekt under året. Under sommaren 2021 fortsatte arbetet som påbörjades 2020 där Naturvården tillsammans med Örebrokompaniet och andra delar av Örebro kommun i ett tillfälligt projekt om Meningsfull sommar ("hemester") i om pandemin. Syftet var att lyfta fram alla goda orsaker till att semestra i Örebro och lyfta fram Örebros attraktivitet. Detta bidrog till att fler rörde sig runt om i Örebros naturområden och för att stärka det lokala näringslivet.

Till följd av att fler ”hemestrar” i Örebro och hittar ut i natur- och kulturresevat ökar även behovet av tillsyn och drift. FUFA som tidigare har skött om detta har fått minskade resurser, bland annat på grund av pandemin. Konsekvensen för nämnden är att nivån i reservaten är sämre än innan och riskerar att ytterligare försämrats. Effekten av det är att förvaltningen behöver köpa in tjänster för skötsel både rent ekologiskt och socialt, vilket leder till ökade driftskostnader. En ytterligare händelse kopplat till det ökade trycket i våra naturområden är att kommunens ved i princip är slut då konsumtionen gått upp kraftigt. Detta innebär att ved behöver köpas in vilket också leder till ökade driftkostnader.

Karlslund är ett stadsnära område med höga kulturmiljövärden och det finns goda möjligheter för många att ta sig till området. Det har därför varit viktigt att fortsätta utveckla området. En strategi för utveckling av kulturresevatet Karlslund har fastställts under året. Strategin ligger tillsammans med framtagna investeringsplan för Karlslund till grund för en långsiktig utveckling av kulturresevatet. Under året har även en ny badplats i Karlslund öppnats, förbättrad information tillgängliggjorts och förbättringar av befintliga stigar gjorts. Renovering av Strömsborg har påbörjats med bland annat en ny grund, åtgärder i stommen och renovering av fönster. Projektet fortsätter under 2022 och 2023 med anpassningar för caféverksamhet. Under året har en ny organisation för Karlslund och Wadköping tagits fram och beslutats i samband med budget 2022. Den nya organisationen kommer leda till en mer effektiv förvaltning och samordnad utveckling av områdena.

För att vara ett Örebro i sin fulla kraft behövs allas delaktighet och örebroarnas förutsättningar för delaktighet i Örebros utveckling har varit goda under året, ett flertal dialoger har genomförts, i olika former och riktade till olika målgrupper. De riktade dialogerna inom t ex naturvärden och trafik har visat sig vara lyckade metoder för att pröva teorier och få delaktighet vilket i vissa fall har inneburit en reviderad riktning från verksamheten. Vidare är det viktigt att fortsätta testa olika metoder för dialoger och vara tydlig med vad målgrupperna kan påverka och hur återkoppling kommer att ske. Metoder för dialog med barn och unga ska fortsätta utvecklas för att stärka deras deltagande i samhällsbyggnadsprocessen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Uppföljningsarbetet av översiktsplanen fortsätter och utvecklas under året med kompletterande indikatorer, bla kring kommunala kärnor, flyttströmmar och jordbruksmark. Hemestersatsningar har varit framgångsrika. Kampanjen som genomfördes med Örebrokompaniet gav stor effekt då besöken webbsidan visitorebro.se ökade med 60% och artikeln med hemestertips var den mest besökta sidan under sommaren. 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utveckla metoder för dialog med allmänheten och specifikt för att nå barn, unga och andra grupper som sällan gör sig hörda i ordinarie remiss- och samrådsskeden.

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Antal genomförda dialoger med medborgare (olika former)	18	55	17	Mäta

Kommentarer till indikatorernas prognos

Översiktlig planering: 3 st dialoger under 2021, Stadsmiljö och trafik: 2 st dialog, Naturvården: 12 st dialoger.

Det har rådigt otydligheter i vad som ska räknas som dialoger, vilket kan ses i den fluktuerande statistiken mellan åren. I år har vi avgränsat till dialog i ordnade forum där medborgarna ges möjlighet att komma med inspel på utveckling av staden och kommunen. Utöver det sker det en löpande dialog med medborgarna där vi lyssnar in synpunkter och väger in det i löpande arbete.

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

Kultur- och fritidslivet ska vara tillgängligt för alla

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Örebro kommuns verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet för ökad gemenskap och inkludering.
- Det integrationsfrämjande arbetet i kommunen ska stärkas i enlighet med målen i programmet för hållbar utveckling.
- Utveckla samarbete och stöd till verksamheter inom Örebro kommun och kommunala bolag gällande tillgänglighetsfrågor.
- Kulturkvarteret ska etableras som Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande demokrati och medborgarinflytande ska utvecklas, med särskilt fokus på barn och ungdomar.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Arbeta enligt de långsiktiga åtaganden som beskrivs i överenskommelsen mellan Örebro kommun och det civila samhället.
Status: Pågår, både nämnd och förvaltning har anslutit sig till överenskommelsen. Markenheten arbetar aktivt med nyttjandeavtal som möjliggör verksamhet för föreningar.
- **Nämndens åtagande:** Under året utveckla en strategisk plan för hur barn, unga, människor i olika livsskeden och stadsdelar kan inkluderas mer i samhällsbyggnadsprocessen.
Status: Pågår, arbetet är uppstartat inom Planeringsavdelningen.

- **Nämndens åtagande:** Utveckla rutin för att tidigt identifiera uppdrag/projekt där det finns ett behov av särskilda informationsinsatser eller fördjupad dialog.
Status: Pågår, arbetet är igång inom Detaljplan.
- **Nämndens åtagande:** Fokus på att skapa förutsättningar för stärkt samhällsservice i områden med socioekonomiska utmaningar ska öka.
Status: Pågår, arbetet med uppföljningen av översiktsplanen och bostadsförsörjningen ger en övergripande och aktuell bild av socioekonomiska mönster i Örebro kommun, vilket är en grund för arbetet att skapa förutsättningar.
- **Nämndens åtagande:** Planprogram för Brickebacken ska färdigställas, i syfte att skapa förutsättningar för förtätning av området. På så vis kopplas området bättre ihop med omgivande områden och universitetet.
Status: Slutförd, godkänt i Programnämnd Samhällsbyggnad september.
- **Nämndens åtagande:** Kompetensutveckla och uppdatera medarbetare i förvaltningen på status gällande segregation/integration och hur stadsutveckling kan gynna integration.
Status: Pågår
- **Nämndens åtagande:** Leda samordningen av Samhällsbyggnads arbete med tillgänglighetsfrågor kopplade till den fysiska miljön.
Status: Pågår, tillgänglighetssamordnare för programområdet finns på Stadsbyggnad som också är en länk mot KTR (kommunala tillgänglighetsrådet).
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta ombyggnationen av allmän plats kring Kulturkvarteret för att säkerställa områdets funktion som mötesplats för alla.
Status: Pågår, Fabriksgatan och Nygatan klara medan Åstråket återstår
- **Nämndens åtagande:** En handlingsplan för grönstrategin utifrån verksamhetens område ska tas fram. Åtagandet syftar till att bland annat förbättra tillgången till gröna promenad- och cykelstråk och till att utveckla lekmiljöerna för barn.
Status: Slutförd, dokument antogs i april. Arbeta med åtgärder och implementering pågår.
- **Nämndens åtagande:** Natur- och kulturresevat ska tillgängliggöras. Investeringar i naturmiljöer såsom naturreservat, grönområden och parker fortsätter, bland annat genom att synliggöra och anpassa naturen till målgrupperna barn, äldre, nya användare och personer med funktionsvariationer.
Status: Pågår kontinuerligt i ett flertal naturreservat och grönområden, exempelvis Oset och Rynningeviken, Björkön, Sommarro, Ässkog och i Karlslund. Arbetet med Hedens rekreationslandskap har påbörjats.
- **Nämndens åtagande:** Arbetet med kulturmiljöstrategi ska påbörjas.
Status: Pågår.
- **Nämndens åtagande:** Förstärka samarbetet inom Ett sammankopplat Örebro för ett aktivt samarbete mellan akademien, näringslivet och offentliga organisationer i syfte att bidra till en mer hållbar kommun genom digitala lösningar.
Status: Pågår, kontinuerligt samarbete med akademien genom deltagande i programråd samt praktikutbyte med Samhällsplanerarprogrammet och Kriminologiprogrammet.

- Nämndens åtagande:** Fortsatt arbete med utvecklingen av en kommunikationsstrategi som ger stöd till en modernisering av våra kommunikationsvägar med resten av samhället.

Status: Pågår, uppdraget har fått fokus att rikta in sig på fyra större kommunikationssatsningar de kommande åren. Dessa är: ta fram kommunikationsplan för hur Örebro ska utvecklas, ta fram plan för att attrahera och behålla arbetskraft, ta fram plan för att attrahera potentiella investerare/etablerare, förbättra förvaltningsgemensam internkommunikation.
- Nämndens åtagande:** Mötesplatser och lekmiljöer ska tillskapas och utvärderas. De är viktiga för att skapa en meningsfull fritid, mer jämlika uppväxtvillkor, minska segregationen, binda ihop bostadsområden m.m. Aktuellt för 2021 är att utvärdera Varbergaskogen och VOX-parkens lek- och motionsmiljöer samt att skapa en plan kring kommunikation och för det fortsatta arbetet.

Status: Pågår, kommunikationsplanen har tagits fram för att nå ut med information om de olika leklandskapen. Erfarenheter från VOX-parken och Varbergaskogen har tagits omhand och utvärderingsarbetet fortsätter 2022.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 1:

- Utveckling av Fisktorget och Teaterplan

Status: Pågående/Klar. Teaterplans omgestaltning har färdigställts och invigts våren 2021. Planering för upprustning av Fisktorget pågår.
- Bus Rapid Transit för att bidra till sammanhållna stadsdelar (projektering inför byggstart etapp 1)

Status: Pågående/Klar. Delsträcka 1, mellan Österplan och Universitetsrondellen, av etapp 1 blev klar i december 2021. Delsträcka 2 utanför Kulturkvarteret också klar under 2021.
- Investering i allmän plats runt Kulturkvarteret för nya mötesplatser

Status: Pågående. Del av Nygatan samt del av Fabrikgatan blev klara under 2021. Åstråket intill Kulturkvarteret färdigställs under våren 2022.
- Investering i ny konstgräsplan och omklädning, Mellringe IP.

Status: Färdigställt och taget i bruk under 2021.
- Nytt friluftsbad i Karlslund.

Status: Klar.
- Leklandskap

Status: Klar. Öknaskogens entrés leklandskap
Pågår. Norra Ormesta.
- Tillgängliggöra natur- och kulturreservat

Status: Pågår kontinuerligt, några exempel är en uppfräschning av Rävångsstugan, stigar i Oset och besöksanläggningar på Björköen. Även flera åtgärder i Karlslund pågår och arbetet med Hedens rekreativlandskap har påbörjats.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

Nämnden bidrar till målområdet genom att skapa förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras. Arbetet med att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt sker bland annat genom planläggning, genom aktivt deltagande på den nationella arenan samt via systematiska dialoger och samverkan med näringslivet, civilsamhället och akademien. Detta är en del av verksamhetens löpande arbete där det finns en daglig kontakt med befintliga verksamheter samt nya intressenter och investerare.

De nya arbetsformerna som testats genom bland annat projektet *Vi ger arkitekten makten* och de befintliga processerna innebär att det finns ett stort intresse för att etablera sig, testa nya metoder och vidareutveckla företag och myndigheter i Örebro. Genom detta bidrar nämnden även till att fler människor ska kunna försörja sig. Coronapandemin har påverkat delar av näringslivet och nämnden har vidtagit åtgärder för att underlätta för dem och för människors förutsättningar för fortsatta arbetstillfällen. Det finns en god samverkan med lärosäten, framför allt med Örebro universitet, om utbildningsinnehåll och mottagandet av praktikanter för att stärka människors framtidsutsikter på arbetsmarknaden och Örebros kompetensförsörjning. Projektet *Vi ger arkitekten makten* byggstartades under 2020 och utvärdering av projektet är klart.

För att säkerställa Örebros utveckling och möjligheter till lärande, utbildning och arbete genom hela livet finns det en god medvetenhet om behov av skolverksamhet, arbetsplatser, verksamhetsmark samt parkytor och grönområden i arbetet med planprogram och planläggning. Det sker ett samarbete med Tekniska nämndens projekt att förlänga skolgården vid planläggning av skolverksamhet.

Stadsbyggnad har ett pågående arbete med så kallade "lekotoper", där verksamheten arbetar med de olika ekosystem-tjänsterna och integrerar dem i lekmiljöerna. Ett av de pågående projekt under 2021 är förlagd i Norra Ormesta. Dessa lekmiljöer bidrar till att stärka barns goda lek- och lärmiljöer i deras närområde och är något som kompletterar den lek- och lärmiljö som finns i skolan.

Som arbetsgivare arbetar nämnden ständigt för att skapa en god arbetsmiljö utifrån förutsättningarna i syfte att behålla och attrahera fler med funktionsvariation att arbeta på förvaltningen. Vid möte med studenter framkommer att Stadsbyggnad, Örebro kommun, är en attraktiv arbetsgivare. Särskilda insatser för att öka attraktiviteten har skett inom yrkesgrupperna arkitekter och civilingenjörer. Vi har under året sett att det givit resultat i lyckade rekryteringar av de yrkeskompetenserna. Stadsbyggnad jobbar med att skapa ett intresse för arbete inom samhällsbyggnadsområdet bland kommunens medborgare. Bland annat genom att flera stadsutvecklingsprojekt finns representerade på Summer college.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Grundlig utvärdering av projektet "Vi ger arkitekten makten" har genomförts med intressant resultat • Intresset för arbetet med lekotoper/ leklandskap är stort, vilket bekräftar att vi är innovativa och långt fram i Sverige. • Riktlinjer för friyta antagna 2021. 	

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 2	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Såld verksamhetsmark, kvadratmeter	41 109	217 524	200 500	200 000
Såld kontorsmark, kvadratmeter	0	7 000	8 000	5 000
Detaljplanelagd verksamhetsmark (laga kraft), kvadratmeter, <i>ny indikator, mätthistorik saknas</i>	-	-	20 000	200 000
Planreserv kommunalägd verksamhetsmark, ha, <i>ny indikator, mätthistorik saknas</i>	-	-	115	Mäta
Kommentarer till indikatorernas prognos				
Planlagd verksamhetsmark ser inte ut att fyllas på i planreserven detta år. Finns ytterligare områden i planreserven som snart släpps till markanvisning och försäljning.				

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL Måluppfyllelse i skolan ska öka

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar barn och elever till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Målen bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utan för arbetsmarknaden

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Förbättra och utveckla lek- och lärandemiljöer som stödjer inläring och trygghet.
- För att bättre kunna möta behoven hos individen ska alla berörda parter (verksamheter, nämnder och bolag) samverka med varandra för individens bästa.
- Verka för breddad kompetensförsörjning genom att anställa fler personer med funktionsvariationer vid olika kommunala arbetsplatser.
- Systematiskt arbeta för god dialog med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka samarbetet kring hållbar tillväxt och kompetensförsörjningsfrågor.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen:**

- **Nämndens åtagande:** Ombyggnationen av Teaterplan ska färdigställas. Denna kommer innehålla lekfulla pedagogiska miljöer samt förbättra den fysiska miljön utifrån ett trygghetsperspektiv.
Status: Slutfört.
- **Nämndens åtagande:** Ta initiativ till att utveckla enkla kontaktvägar mellan Programnämnd samhällsbyggnads verksamheter, näringslivet och kommunens Näringslivskontor.
Status: Pågår, regelbunden avstämning mellan exploaterings verksamhetsteam och näringslivskontoret. Näringslivet träffas i olika mötesforum där kontaktvägar in finns.
- **Nämndens åtagande:** Riktlinjer för friyta ska färdigställas för att bidra till god lärmiljö för kommunens skolor.
Status: Slutfört.
- **Nämndens åtagande:** Aktivt arbeta med att säkerställa väl fungerande arbetsmiljö för att vara en attraktiv arbetsplats för personer med funktionsvariationer.
Status: Pågår, beaktas kontinuerligt. I Citypassagens lokaler finns anpassningar gjorda för att underlätta vid rörelsehinder, hörselnedsättning etc.
- **Nämndens åtagande:** Samverkan ska ske med lärosäten för att utveckla utbildningsinnehåll som kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.
Status: Pågår kontinuerligt.
- **Nämndens åtagande:** Förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras ska skapas. Detta sker bland annat genom planläggning, genom aktivt deltagande på den nationella arenan samt via systematiska dialoger.
Status: Pågår, ytterligare planuppdrag har påbörjats i bl a Atle/Attersta. Nationella arenor har till stor del legat nere under coronapandemin, vissa har skett i digitalt format.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålen inom målområde 2:

- Förbättra och utveckla lek-och lärandemiljöer
Status: Nya lekmiljöer i Öknaskogen vid Vivalla och Lundby är klara och skapar en spännande mötesplats mellan stadsdelarna. I Norra Ormesta har arbetet med ett nytt leklandskap kommit långt. Dessa främjar rörelseglädje och fantasi som gör att barn utforskar och lär sig. Projekten genomförs med TF Parkenheten som projektledare och vi gör delar och bidrar med vår kompetens.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

Nämnden bidrar till målområdet genom en sammanhållen samhällsbyggnadsprocess och i samverkan med övriga delar av programområdet, kommunorganisationen och andra aktörer. I planprogramarbetena under året skapar nämnden förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som främjar integration, kopplar samman stadsdelar, tillskapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk.

Utöver planprogrammen kan riktade insatser göras för att förbättra tryggheten och skapa säkra mötesplatser. Just nu pågår en analys av Järntorget där fokus är trygghet. En konsult ska genomföra en grundläggande analys som ska hjälpa verksamheten att göra överväganden om hur platsen kan utvecklas kopplat till image, sociala frågor och fysiska delar. Analysen beräknas vara klar till januari 2022 och därefter tar arbetet vid för att hantera det som framkommer.

En viktig del i tryggheten är att alla ska ha någonstans att bo utifrån sina förutsättningar och behov. Nämnden arbetar kontinuerlig med kommunens bostadsförsörjning baserat på den demografiska utvecklingen för att upprätthålla en god planberedskap för bostäder, för såväl den breda allmänheten, som för specifika grupper. Under året har arbete pågått med flera planprogram och utvecklingsförslag i syfte att upprätthålla en långsiktigt god planberedskap för bostäder. Genom bland annat arbetet med ”Bostäder för fler” arbetar nämnden för att skapa förutsättningar för nuvarande och kommande örebroare att få bostäder utifrån förutsättningar och behov under livets alla skeden och för att motverka ojämlika livsvillkor.

Allt fler studier visar på att det finns ett klart samband mellan naturvistelse och minskad risk för psykisk sjukdom. Örebro kommun har en uttalad målsättning att verka för att den psykiska hälsan bland unga i kommunen förbättras. Även om kommunen pekar ut framförallt unga så finns även behov av insatser i den yrkesverksamma delen av befolkningen, såväl som bland de äldre. Stadsbyggnad bidrar kontinuerlig till detta via arbeten med att skydda och utveckla den tätortsnära grönskan.

Flera åtgärder har under året genomförts för att öka kulturresevatet Karlslunds attraktivitet som betydelsefullt rekreationsområde för tätorten. Strax innan sommaren invigdes Karlslunds tegelbad som genom sin placering har ca 30 000 kommuninvånare boende inom 3 km. Cirka 20 procent av dessa är barn och unga under 18 år som vars förutsättningar till meningsfulla fritidsaktiviteter på detta sätt stärks. För att säkerställa en långsiktigt strukturerad utveckling av Karlslund har en utvecklingsstrategi för området tagits fram under året och flera åtgärder har startats. Till exempel har området från 2022 en egen investeringsplan och ett förslag på ny organisation har tagits fram. För att säkerställa att området är attraktivt för en mångfald av målgrupper har bland annat ett koncept för utveckling av Hästhagen tagits fram i samverkan med föreningen KFUM och även ett koncept för utveckling av Barnens trädgård har tagits fram. Upphandling för nytt stall och åtgärder i ridanläggningen har annonserats och utvärderas under 2022. Etapp ett i Strömsborg med bland annat ny grund, åtgärder i stommen och fönsterrenovering har skett med planerat avslut tidig vår 2022 då etapp två startar.

Coronapandemin har inneburit att fler sökt sig ut i naturen. Trenden med kraftigt ökade besökanden höll i sig under vintern 2021 men under vår och sommaren har antalet besök närmast sig det normala jämfört med före pandemin. Nya målgrupper hittade ut under pandemin och vi hoppas det håller i sig. Flera projekt för mötesplatser runt om i Örebros olika stadsdelar har pågått under året. Ett av projekten är slutfinishen av leklandskapet i Öknaskogens naturreservat. Syftet var att öka tryggheten och

möjligheterna till möten mellan folk i olika åldrar. Nämndens verksamheter samverkar med andra aktörer för att utveckla natur- och lekmiljöer som stimulerar till gemenskap, trygghet och minskade ojämlika uppväxtvillkor, bland annat naturskolan.

För att öka tryggheten i Örebro har nämndens verksamheter fokus på barnperspektivet och trafiksäkerhet i arbetet med trafikmiljöinvesteringar på allmän plats. Arbetet med huvudcykelstråk fortsätter för att få säkrare cykelbanor. En annan insats är vintercykelkampanjen 20/21 tillsammans med Klimatsmart vardag, i syfte att få fler att cykla året runt. I samarbete med Region Örebro och EU-projektet ”Rena resan” cykling uppmärksammats på olika sätt, bland annat genom muralmålningar och cykeltävlingar. Genom att fler cyklar ökar rörelsemönstret i staden och därmed även tryggheten.

Under året har det fortsatt skett ett samverkansarbete med akademien och andra lokala aktörer för utvecklandet av datadrivna processer. Nämndens verksamhet leder tillsammans med universitetet samarbetsgruppen, ”Ett sammankopplat Örebro”, tillsammans med Örebro universitets, Alfred Nobel Science Park, AI Innovations of Sweden, Kumbro vind mfl. Arbetet syftar till att ge verksamheten möjlighet att komma till att bygga upp ett digitalt ekosystem och datafabrik som bidrar till tillämpningen av AI och IoT teknik för nya typer av analyser och simuleringar i stadsmiljö. Denna data är viktig för att skapa förutsättningar för en ökad kvalitet och effektivitet i stadsbyggandet.

Kunskap om betydelsen av trygghetsfrågor och sociala hållbara lösningar inom samhällsplanering är en viktig pusselbit. Medarbetare inom nämndens verksamheter har god kunskap om dessa frågor, men en kraftsamling behövs i frågorna där ett bredare samtal mellan samhällsbyggnadskompetenser förs. Under året har en konsult tagits in för att kartlägga vilka befintliga verktyg vi har inom verksamheten och hur de skulle kunna användas mer effektivt i arbetet med social hållbarhet. Via ett samarbete med Örebro universitets kriminologisektion har möjligheten funnits för att utbyta kunskap och erfarenheter för vidareutvecklande av arbetssätt som kan bidra till ökad upplevelse av trygghet i Örebro kommuns fysiska miljö.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Investeringen i att rusta upp och omgestalta Teaterplan är färdig. • Karlslunds Tegelbad har öppnat under året och utgör en attraktiv mötesplats för flera olika målgrupper. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utreda och utveckla verktyg och underlag för att verka för social hållbarhet. • Utveckla samarbetet med de kompetenser som finns inom området på förvaltningen och på KSF. Frågan är inte ny och det finns lång erfarenhet hos många av att tänka och jobba med dem.

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kvaliteten inom vård och omsorg i Örebro ska vara hög och bemanningen ska öka. Antalet olika personer som besöker varje omsorgstagare inom hemvården ska minska

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår från individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska

Målen bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Örebro kommun har en nollvision mot hemlöshet

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Samverkan inom kommunen och med andra aktörer i det trygghetsskapande och socialt förebyggande arbetet ska stärkas i hela Örebro kommun.
- I arbetet med att få fram fler bostäder i Örebro kommun behöver bostäder för äldre, människor i ekonomisk utsatthet och bostäder med fokus på fysisk tillgänglighet beaktas

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen:**

- **Nämndens åtagande:** I utveckling av nya och befintliga stadsdelar ska fokus på sociala hållbarhetsfrågor öka.
Status: Pågår, sker bl.a. i pågående planprogramsarbete och kontinuerligt inom bostadsförsörjningen och uppföljningen av översiktsplanen genom framtagande av indikatorer som fångar upp aspekter på social hållbarhet.
Slutfinishen för Öknaskogen leklandskap gjordes under våren och byggprojektet för Norra Ormesta leklandskap pågår.
- **Nämndens åtagande:** Investera i offentliga miljöer med god potential till möten mellan människor från olika delar av staden och kommunen.
Status: Pågår (Teaterplan klart, Norra Ormesta leklandskap pågår, Åstaden m.fl.)
Karlslunds Tegelbad klar, Öknaskogens leklandskap klar
- **Nämndens åtagande:** Ett samarbete med Örebro universitets kriminologisektion och andra aktörer inom och utanför kommunkoncernen ska etableras/vidareutvecklas i syfte att utbyta kunskap och erfarenheter för vidareutvecklande av arbetssätt som kan bidra till ökad upplevelse av trygghet i Örebro kommuns fysiska miljö.
Status: Slutfört, två praktikanter har varit på förvaltningen under hösten. Inför kommande år görs översyn av möjlighet att ta emot praktikanter igen.
- **Nämndens åtagande:** Kompetensutveckla om trygghet och brottsförebyggande arbete och formalisera samt utöka samarbetet med Säkerhetsavdelningen och EST.

Status: Pågår kontinuerligt bl a genom tematimme med Kriminologiprogrammet samt mottagande av praktikanter från samma program hösten 2021. Ökad samverkan med Partnerskap genom deltagande i styrgrupp samt verksamhetsnära ledningsgrupper. Konsult har genomfört analys gällande trygghet och säkerhet på Järntorget, verksamheten omhändertar resultatet och arbetar vidare.

- **Nämndens åtagande:** Trafiksäkerhetshöjande åtgärder för att möjliggöra barns trygghet, tillgänglighet och säkerhet i livsmiljöer ska genomföras. Detta görs med underlag från skolvägsanalyser och åtgärdsplaner för gång och cykel.
Status: Pågår, bl.a. ska cirkulationsplats trafiksäkerhetshöjande åtgärder på Hjälmarvägen vid Norra Ormesta genomföras (vilket väntas bli klart 2022). Huvudcykelstråket mellan Nobeltunneln och Ekersplan färdigställt under 2021 med bl.a. hastighetsräddade passager för gående och cyklande.
- **Nämndens åtagande:** Samarbetsformerna med programområde Social Velfärd utifrån behov av bostäder för programområdets målgrupper ska vidareutvecklas.
Status: Pågår, kontinuerligt genom programöverskridande arbetsgrupp.
- **Nämndens åtagande:** Ta initiativ till ökad och fördjupad samverkan mellan samhällsbyggnads kompetensområden för att öka de samordnade insatserna i sociala hållbarhetslösningar och trygghetsåtgärder.
Status: Pågår, bl.a. genom inventering av våra verktyg för att främja en social hållbarhet, hur vi nyttjar dem samt hur vi skulle kunna nyttja dem bättre. Utifrån genomförd inventering kommer ytterligare insatser för att stärka arbetet med social hållbarhet att identifieras och genomföras.
Det pågår även en gemensam workshop-serie för att belysa och lyfta frågan om social hållbarhet.
- **Nämndens åtagande:** Fortsatt arbete med arbetet kring informationssäkerhet, genom att ta det förberedande steget i enlighet med kommunens metodhandbok för informationssäkerhet. Detta ska bidra till en tryggare informationshantering och kommun.
Status: Pågår enligt plan. De delar som vi själva kan påverka är klara. Delvis uppfyllt är sådant som ska utföras på annan nivå i kommunen.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 3:

- Leklandskap och gröna mötesplatser
Status: Klart/pågår. Slutfinishen för Öknaskogen leklandskap (mellan Vivalla, Lundby och Mellringe) gjordes klart under våren och byggprojektet för Norra Ormesta leklandskap pågår.
- Utveckling av Fisktorget och Teaterplan som mötesplatser.
Status: Pågående/Klar. Upprustning av Teaterplan blev klar under våren 2021. Planering för upprustning av Fisktorget pågår.
- Årlig investeringspott för att främja barn och ungas trygghet i trafikmiljöer
Status: Pågående, den stora åtgärden för trafiksäkra miljöer för barn 2021 är en investering i cirkulationsplats och säkra passager vid Hjälmarvägen och Norra Ormesta, vilket synkroniseras med exploateringsgenomförande (vilket väntas bli klart 2022). Huvudcykelstråket mellan Nobeltunneln och Ekersplan färdigställt under 2021 med bl.a. hastighetsräddade passager för gående och cyklande.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

Nämnden bidrar till utveckling inom målområdet genom gediget arbete med bostadsförsörjning, långsiktigt planarbete för verksamheter, samhällsfastigheter och grönstrukturer och ekosystemtjänster. I kommunens kontinuerliga bostadsförsörjningsarbete analyseras bostadsmarknadens utveckling och åtgärder identifieras för att tillmötesgå de behov som finns på bostadsmarknaden avseende exempelvis olika målgruppers behov och fördelningen av bostäders upplåtelseformer, typer och storlekar. Flera markförvärv har gjorts under året och det finns pågående förhandlingar med flera fastighetsägare. Planberedskap för bostadsförsörjningen pågår kontinuerligt med planprogram och utvecklingsförslag. Under året har Planprogram för Brickebacken och Utvecklingsförslag för Stora Hyddan färdigställts. Arbete med planprogram för Tybbleängen och Holmen pågår.

En del i arbetet med att skapa god livskvalitet jobbade nämndens verksamhet med pilotprojektet ”Bostäder för fler”. Projektet handlade om att bygga nya hyreslägenheter med avsevärt lägre hyror än normal nyproduktion och därigenom skapa mer blandade områden. ÖBO och Botrygg samarbetade om förmedling av bostäderna inom projektet och lägenheter började hyras ut vid årsskiftet 2020/2021 med sista inflyttning under september 2021.

Genomförande av pilotprojekt med pendlarparkering har påbörjats under 2021 vilket i kombination med en fungerande parkeringsmarknad förbättrar möjligheterna till att kunna bo på landsbygden och besöka eller arbeta i staden. Nämndens verksamheter fortsätter samarbeta med Trafikverket inom kommunikationsfrågor och i att synliggöra den regionala nyttan av en ny järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm vilket skulle stärka både Örebro kommuns position som attraktiv stad och likaså hela regionen. Den nya och snabbare järnvägsförbindelsen kan bidra till att fler företag önskar etablera sig i regionen, fler människor kan bo här samtidigt som de har möjligheter att arbetspendla vid behov och ökar förutsättningarna besöksnäringen.

Närheten till attraktiva grönområden är en av de viktiga faktorerna när människor väljer var de ska bo visar allt fler studier. I Örebro satsar vi varje år på att skapa attraktiva gröna mötesplatser som skapar goda möjligheter för hälsa och livskvalitet. Under året har arbetena med att anlägga ett nytt rekreativområde vid det kommande Hedens bostadsområde inletts. Rekreativområdet kommer att stärka både sociala och reglerande (ex översvämningsskydd) ekosystemtjänster samt stärka den biologiska mångfalden i området.

För att säkerställa att kulturresevatet Karlslund fortsatt utgör en grön lunga inom tätorten som attraherar en bred målgrupp har nämnden under året antagit en utvecklingsstrategi. Strategin säkerställer att Karlslund fortsätter att utvecklas som ett attraktivt, tätortsnära grönområde med stora kulturmiljövärden. Under året har även ett nytt friluftsbad i Karlslund öppnats och utredning pågår inför öppnande av områdets tredje friluftsbad. Genom att tillskapa ett pärlband av mindre friluftsbad i området skapas förutsättningar för att flera olika målgrupper, både utifrån ålder, bostadsort och socioekonomisk bakgrund möts kring en gemensam aktivitet. Planering pågår även för flera aktivitets- och lek miljöer som ytterligare stärker områdets attraktivitet.

Karlslunds Tegelbad har färdigställts vilket främjar jämlika livs- och uppväxtvillkor för vuxna liksom barn i Örebro. De bidrar till att ökad rörelse mellan olika stadsdelar och ökad trygghet i naturområden genom att fler människor rör sig i området. De gröna

mötesplatserna är på så sätt en pusselbit i arbetet för en attraktiv livsmiljö, trygghet, integration och folkhälsa. Människor har under året spenderat mer tid i naturen under pandemin, vilket är väldigt positivt för folkhälsan, en meningsfull fritid och för jämlika uppväxtvillkor.

Nämndens verksamhet arbetar med att skapa naturlek, vilket är en del i att skapa mer jämlika lekmiljöer. I jämförelse med de traditionella lekplatserna, som är mer programmerade i vad som ska lekas och vart, stimulerar naturlek till friare lek. Varbergaskogen och VOX-parkens nya lekmiljöer är exempel på detta. Flera gröna mötesplatser skapas under 2021. Slutfinishen av Öknaskogen leklandskap genomfördes och Norra Ormesta leklandskap byggs just nu. Båda platser har fokus på lekfull rörelseglädje och fantasi, med bland annat låghöjdsbanor, kähästbana och kojbyggen. Miljöerna byggs för att vara flexibla och ”okodade” för att kännas välkomnande för både tjejer och killar, yngre och äldre. Erfarenheten från VOX-parken och Varbergaskogen är att spännande, karaktärsfulla och utmanande lekmiljöer blir populära utflyktsmål för familjer och pedagogiska verksamheter. Under 2021 har vi också arbetat med en kommunikationsplan för att nå ut med information om det nya leklandskapet för att nå ut med information så fler kan hitta till de nya eller nydanade lekmiljöerna.

Björkönen invigdes i september 2021 och under året iordningställdes en rastplats på västra sidan om ön. Rastplatsen är anpassad för kanotangöring men läget innebär också att Björkönen gjorts mer tillgänglig vintertid via skridskor på Mellanfjärden. Efter invigningen genomfördes provturer med båttrafik till Björkönen för allmänheten på helgerna. Biljettpriset var anpassat för att möjliggöra för fler att ha ekonomiska förutsättningar för att genomföra utflykten till ön, till exempel att barn skulle åka gratis tillsammans med vuxen. De elva turer som genomfördes var mycket populära och alla som ville åka fick inte plats under hösten.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • En strategi för kulturreserverat Karlslund har antagits under året och säkerställer en strukturerad utveckling, vilket förbättrar förutsättningarna för god livsmiljö för en stor del av kommuninvånarna. • Ytterligare platser för naturlek skapas och är uppskattade. • Arbetet med att anlägga ett nytt rekreativområde, Heden, i västra Örebro har inletts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vidareutveckla indikatorer för uppföljning av målområdet kopplat till grönstruktur och ekosystemtjänster

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Antal personer i tomtekö/antal sålda tomter per år	1174/15 =78	1386/25 =55	1813/26 =70	Mäta
Antal sålda tomter småhus	15	25	26	Öka
Antal sålda tomter flerbostadshus	6	7	5	Mäta
Antal byggklara småhustomter till försäljning	5	10	9	Öka
Markreserv, balansvärde (hektar)	11 659	11 753	11 614	Mäta
Antal nya bostäder som ska produceras på såld mark	336	570	360	700

Behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning (befolkningsökning/2 personer per bostad)	2 329/2= 1 165	643/2= 321	570/2= 285	800
Antal bostäder i planreserv på kommunalägd mark, <i>ny indikator, mätihistorik saknas</i>	-	-	3 600	Mäta
Utfall antal nyproducerade bostäder	963	844	759	1 000
Antal bostäder på kommunalägd mark i lagakraftvunna detaljplaner, <i>ny indikator mätihistorik saknas</i>	-	-	0	700
Kommentarer till indikatorernas prognos				
Flera bostadsområden som ligger i planreserven och som ska ut på markanvisning, väntar på utbyggnation av infrastruktur innan den kan släppas till försäljning.				
Under detta år verkar inte planreserven utökas i någon större omfattning vad gäller tillkommande planlagd bostadsmark.				
Försäljning av tomter för flerbostadshus är fortsatt god.				
Det är ett fortsatt högt tryck på småhustomter där tomtkön har ökat med 350 personer under året, 22 småhustomter släpptes i Marieberg våren 2021 varav alla nu är sålda.				

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommuns invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

Fortsätta utveckla och genomföra insatser för att underlätta för ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Örebro ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Vidareutveckla metoder och arbetssätt för jämlika livsmiljöer i Örebro kommun.
- Skapa förutsättningar för prismässigt efterfrågade bostäder i hela kommunen.
- Skapa förutsättningar för byggnation av fler småhus.
- Skapa förutsättningar för en ändamålsenlig förmedling av olika former av hyresbostäder för att säkerställa medborgarnas möjlighet till en fungerande livssituation.
- Fortsätta genomförandet av Bus Rapid Transit (BRT) tillsammans med Region Örebro län. Delsträcka 1 av etapp 1 genomförs under året.
- Utveckla Örebros position som ledande logistiknav.

- Vidareutveckla det serviceinriktade förhållningssättet med effektiva processer gentemot näringslivet
- Utveckla den gemensamma bilden av platsen Örebro och vad som är Örebros framgångsfaktorer

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen:**

- **Nämndens åtagande:** Samverkan ska ske med Örebro Airport och Örebroporten för att skapa möjligheter att utveckla logistikverksamheten vid flygplatsen.
Status: Pågår, sker genom detaljplanarbetet på platsen.
- **Nämndens åtagande:** Leda arbetet med att ta fram en USP – Unique Selling Point, för Örebro kommuns arbete med tillväxt och stadsbyggande.
Status: Pausat, arbetet upptas våren 2022 och breddas då till att handla om grundbudskap för förvaltningen istället för enbart USP, vilket innebär att texten får ett bredare användningsområde.
- **Nämndens åtagande:** I verksamheten prioritera att stärka planberedskapen i översiktsplanens utpekade kommunala kärnor på landsbygden för att upprätthålla och utveckla befintlig service genom ett tillskott av nya bostäder.
Status: Pågår, ser över befintliga detaljplaner som ej genomförts samt möjligheter att planlägga kommunal mark i tätorterna för fler bostäder. Frågan lyfts kontinuerligt på Stadsbyggnads Prio-möten. Påbörjat arbete med landsbygdsstråk.
- **Nämndens åtagande:** Kompetensutveckla och uppdatera medarbetare i processerna på status gällande socioekonomiska skillnader mellan olika stadsdelar och hur stadsutveckling kan gynna en ökad jämlikhet.
Status: Pågår, arbetet med uppföljningen av översiktsplanen och bostadsförsörjningen ger en övergripande, aktuell bild av socioekonomiska mönster i Örebro kommun. Gemensam workshop-serie för att belysa och lyfta frågan om social hållbarhet genomförs.
- **Nämndens åtagande:** Prismässigt överkomliga bostäder ska tillkomma via projektet Bostäder för fler.
Status: Pågår, inflyttning i lägenheterna under 2021. Bostäderna förmedlades till personer som nekats social förtur hos Öbo men som uppfyllde ett vissa kriterier kopplade till trångboddhet och separation från samboende.
- **Nämndens åtagande:** Skapa förutsättningar för en ändamålsenlig förmedling av olika former av hyresbostäder för att säkerställa medborgarnas möjlighet till en fungerande livssituation.
Status: Pågår, kommunal bostadsförmedling är utredd och ej aktuell. Arbetet pågår med att utreda olika plattformslösningar för att samla hyresmarknaden och underlätta för bostadssökande. ÖBO är en viktig del i detta och de håller på att utreda olika alternativ.
- **Nämndens åtagande:** Under mandatperioden ska 4000 nya bostäder möjliggöras. Detta ska skapa förutsättningar för bostäder till överkomliga priser, och ska bestå av

olika upplåtelseformer och olika typer av bostäder som möjliggör för boenden i livets olika skeden.

Status: Pågår, vi eftersträvar alltid en blandning av upplåtelseform samt bostadsform i kommunens större markanvisningsområden. Prognosen är att 4000 bostäder ska finnas planlagda redan vid halvårsskiftet 2022.

- **Nämndens åtagande:** Fortsätta samarbetet med Kommunstyrelsen och näringslivet utifrån åtgärder för att motverka coronapandemins negativa effekter för det lokala näringslivet.
Status: I samarbete med Örebrokompaniet har Stadsbyggnad arbetat med hemesterprojektet, som syftar till att lyfta fram Örebro som semesterstad. Markreserven har nyttjat det statliga hyresstödet för att underlätta för våra hyresgäster och arrendatorer inom kundnära branscher.
- **Nämndens åtagande:** Nya metoder för att åstadkomma olika och varierade typer av småhusbebyggelse ska utvecklas.
Status: Pågår, sammanställer lista över vad det inom kommande markanvisningar, mark till försäljning samt kommunalt ägd mark går att arbeta vidare med. Bredvid detta fortsätter vi att förvärva och planlägga i detta syfte.
- **Nämndens åtagande:** Under året fortsätta leda uppdraget om genomförande av BRT tillsammans med Region Örebro län. Arbetet med anknytande projekt, t ex stadsplanering, ska synkroniseras med projektets genomförande samt införandet av BRT.
Status: Pågår, delsträcka 1 klar 2021. Planprogram för Brickebacken godkänt i PNS. Planprogram för Tybbleängen är under framtagande.
- **Nämndens åtagande:** Örebros position som logistiknav ska utvecklas genom fortsatt arbete med att attrahera investeringar i lager- och logistikfastigheter.
Status: Pågår, under året har bland annat Matsmart etablerat sig och Lantmännen utökar sin befintliga anläggning.
- **Nämndens åtagande:** Utbyggnaden av huvudcykelstråk och andra trafiksäkerhets- och framkomlighetsåtgärder för oskyddade trafikanter ska fortsätta. Detta bidrar till ökad framkomlighet mellan Örebros olika delar vilket minskar det geografiska avståndet inom Örebros stadsdelar.
- Huvudcykelstråk från Västerplan till Nobeltunneln färdigställs 2021.
Status: Slutförd, avseende denna sträcka. Plan för kommande huvudcykelstråksutbyggnader finns i investeringsprogrammet.
- **Nämndens åtagande:** Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska förverkligas i syfte att bidra till utvecklingen av Örebro som en smart och hållbar stad vilket främjar en trygg och inkluderande kommun samt en effektiv användning av våra resurser.
Status: Pågår kontinuerligt, ett digitaliseringsforum har bildats i syfte att verka för holistisk digitalisering av och mellan ÖP, DP och Bygglov.
- **Nämndens åtagande:** Ett pilotprojekt för pendlarparkeringar ska genomföras. Pendlarparkeringar förväntas bli allt viktigare när staden växer, och i takt med att Örebros kollektivtrafiksystem blir allt mer attraktivt (koppling gentemot BRT och förändrade transportsätt bland Örebros trafikanter).

Status: Pågår, en tidigare vanlig parkeringsyta i Björkhaga omvandlas nu till pendlarparkering för bil och cykel samtidigt som en pizzeria etableras på platsen och samnyttjar ytorna med pendlarparkeringen.

- **Nämndens åtagande:** Arbetet med järnväg Oslo-Sthlm 2:55 ska fortsätta. Genomförandet av järnväg Oslo-Sthlm 2:55 förväntas medföra snabbare och mer miljövänliga resor till och från Örebro. Det förväntas även leda till en stärkt region utifrån ett arbetsmarknads- och boendeperspektiv. Fortsatt samarbete med bolaget Oslo-Sthlm 2:55 ska ske och ytterligare kommunikationsinsatser sker under 2021 i form av bl.a. debattartikel om vikten av projektet.
Status: Pågår, gemensam budskapsplattform m.m. arbetas fram tillsammans med E18-gruppen och Oslo-Sthlm 2.55 AB
- **Nämndens åtagande:** Investeringar och utveckling av centrala platserna Teaterplan, Fisktorget och Kulturkvarteret ska genomföras/slutföras. Detta bidrar till att öka attraktiviteten och ska stimulera till rörelse och möten för invånare, näringsliv och besökare.
Status: Slutförd, gestaltningskoncept klart respektive pågår

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 4:

- Utbyggnad av gång- och cykelbanor samt huvudcykelstråk (t ex mellan Nobeltunneln och Västerplan)
Status: Slutförd (fler huvudcykelstråk planeras åren framöver)
- Bus Rapid Transit för att bidra till sammanhållna stadsdelar (projektering inför byggstart etapp 1)
Status: Klar/pågår: Delsträckorna 1 och 2 klara
- Pendlarparkeringar
Status: Pågående. Ett pilotprojekt är påbörjat i Björkhaga för byte mellan både cykel och buss samt mellan bil och buss.
- Årlig investeringspott för strategiska markförvärv som bidrar till att möjliggöra bl.a. verksamhetsmark.
Status: Pågående
- Utveckling av Fisktorget och Teaterplan som mötesplatser.
Status: Pågående/klart. Arbetet med att färdigställa en upprustning av Teaterplan blev klart under våren 2021. Planering för upprustning av Fisktorget pågår.
- Investering i allmän plats runt Kulturkvarteret för nya mötesplatser.
Status: Pågående.
- Investeringar för att göra tätortsnära natur- och kulturresevat tillgängliga för barn och besökande.
Status: Klart, Karlslund Tegelbad, båttrafik Naturens hus-Björkön och ny rastplats Björkön och Öknaskogens leklandskap. Pågående är Norra Ormesta leklandskap.
- Investeringar kopplade till ombyggnationen av Södra station.
Status: Vilande/framskjutet i tid. Investeringar kopplade till Södra station har planerats utifrån en utveckling och detaljplaneläggning för och kring Södra station. Detaljplanen har under året fått nya förutsättningar och avgränsningar varför investeringar kopplade till Södra station inte har varit aktuella under 2020. Inom några år kan både åtgärder på Östra Bangatan vid Södra station bli aktuella, men också den planerade gång- och cykeltunneln under stationsområdet.
- Under 2021 har ängs- och betesmarker anlagts i Vinteråsen och Ässkog. Hedens rekreativlandskap påbörjas som i framtiden kommer skapa en härlig mötesplats mellan stadsdelarna.
Status: Pågående.

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

Nämnden bidrar till målområdet genom ett gediget och fokuserat arbete. Nämndens verksamheter har under året bidragit mycket till Örebro kommuns hållbarhetsprogram som ska främja kommunens förutsättningar att uppnå de globala målen i Agenda 2030. Nämnden värnar om en långsiktig och god samhällsutveckling som ska begränsa klimatpåverkan samtidigt som fokus finns på klimatanpassning. Det pågår arbeten för att främja ekosystemtjänster. Det mest centrala för att nå målet är att bevara och skapa tillräckligt stora arealer av olika typer av grönstrukturer (exempelvis ängsmarker, äldre lövskogar) med tillräckligt hög ekologisk kvalitet. Kommunen arbetar med olika typer av restaureringar, kompensationer och kvaliteter för att bibehålla goda gröna strukturer och värden när staden utvecklas. Under året har kommunen exempelvis restaurerat utdikad skog och våtmark i Markaskogen. Utdikade våtmarker läcker totalt sett stora mängder växthusgaser. Under året har vi i samarbete med SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet) mätt utsläpp från en sådan mark. Mätningarna från försöksområdet visar att utsläppen från en hektar utdikad nedlagd åkermark i juli motsvarar utsläppen från 1000 Volvo V60 bensinbilar som kör åtta mil (1000 bilar får precis plats på en ha mark). Genom återvätningsåtgärden minskar utsläppen av växthusgaser från marken samtidigt som hydrologi och ekosystem restaureras.

Under våren 2021 antogs handlingsplan för grönstrategins genomförande som listar prioriterade åtgärder som ska bidra till att nå målen. Arbete med flera av åtgärderna har pågått under året, däribland utveckling av ekosystemtjänster i planprocessen och ett förslag till grönytefaktor för kommunen. Grönytefaktorn är ett verktyg för att säkerställa stadsgrönska och öka stadens ekosystemtjänster i samband med nybyggnation. Grönytefaktorverktyget har under året testats i Tamarinden men behöver fortgå för att kunna fastställas under 2022.

Handlingsplanen tillsammans med den kommande strategin för naturvård och friluftsliv, är viktiga verktyg för att arbeta med målen om biologisk mångfald framöver. Arbetet med strategin för naturvård och friluftsliv har under året inte kunnat prioriterats. Kommunen är en stor markägare och det är viktigt att utveckla kommunens förvaltning av skog och jordbruksmark så att den ännu effektivare styr mot ökad ekologisk och social måluppfyllnad.

Under 2021 har riktade insatser för att gynna biologisk mångfald genomförts för att öka arealen blommande ängsytor i Lövnäs, Vinteråsen och längs vägrenar i flera av våra kommunala naturreservat. Tillsammans med Närkes Ornitologiska Förening har boplatser för rödlistade back- och hussvalor anlagts i Oset och mer än 150 fågelholkar har satts upp under året i naturreservaten Oset-Rynningeviken, Markaskogen och Sommarro. Genom detta förbättras både biologiska och sociala värden knutna till gräsmarker och bidrar till miljömålen Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, samt En god bebyggd miljö.

En betydande del av omgivande mark kring Örebro stad är jordbruksmark, vilket gör att utvecklingen av staden kommer behöva ske på jordbruksmark. Detta för att säkra andra väsentliga samhällsintressen, såsom övergripande bostadsförsörjning och näringslivets möjlighet till utveckling. Samtidigt är jordbruksmark inom kommunen viktig för att kunna behålla och öka den inhemska livsmedelsförsörjningen, vilket på sikt kan minska klimat- och miljöpåverkan. Ett förslag till vägledning för hur jordbruksmark ska hanteras i fysisk planering och byggande har under året arbetats fram. Vägledningen planeras bli

färdig under våren 2022 efter extern remissrunda och arbetas därefter in i översiktsplanen genom kommande planeringsstrategi. Syftet är att det ska finnas tydliga ställningstaganden och trygga processer i avvägningen mellan intresset av jordbruksmarkens betydelse för livsmedelsförsörjningen och andra väsentliga samhällsintressen för att Örebro skall kunna fortsätta utvecklas hållbart.

Arbete pågår med att genomföra och följa upp åtgärderna i kommunens vattenplan. Under 2021 har arbete med flera åtgärder fortsatt, t.ex. arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagande av nya riktlinjer för dagvatten och tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter. Under året har även arbete med en checklista för hur hänsyn ska tas till bland annat vattenkvaliteten i planprocessen påbörjats. Vid årsskiftet 2021/2022 väntas det nya åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna beslutas och en revidering av vattenplanen kommer därför troligtvis att behöva genomföras under 2022.

Under året har arbetet med att förbättra livsmiljöerna i rinnande vattendrag intensifierats och ytterligare fem vandringshinder i öringsbäckar i Kilsbergen har åtgärdats. Miljötillstånd för att åtgärda Almbro damm i Täljeån och Lindbacka damm och bro i Svartån söktes hos domstol under våren och för Lindbacka damm kom positivt besked innan årsskiftet. Vandringshinder är den vanligaste orsaken att vattendrag i kommunen inte uppnår satta miljö kvalitetsnormer och utförda och planerade åtgärder bedöms ha stor betydelse för ekosystem i vattendrag. Under hösten påbörjades anläggningen av Hedens våtmarkslandskap med syfte att både rena Älvtomtabäckens vatten och skapa ett friluftsområde med hög biologisk diversitet. Under året har även sju våtmarker anlagts i Vinteråsen, Oset och Ässkog. Ytterligare en större våtmark påbörjades i Ässkog innan årsskiftet.

Kommunens lokaler använder mycket el och för att utveckla energieffektiviseringen har ett avtal tecknats med ÖBO omsorg, som genomför kartläggning av de egna fastigheternas energieffektiviseringspotential. En lista har tagits fram med vilka fastigheter som har störst potential för energieffektivisering och tre objekt har kartlagts grundligt i en första pilotutredning. Förslag på effektåtgärder finns som kräver investeringar i fastigheterna. Budget har beviljats för att kunna genomföra åtgärder i fastigheterna och/eller komplettera och fortsätta kartläggningen.

Stadsbyggnad har deltagit i att möjliggöra Sveriges första permanenta el-väg på E20 mellan Örebro och Hallsberg. Vår unika position inom transport och logistik, både geografiskt och näringslivsmässigt, var avgörande för valet av sträckan genom Örebro län. Arbetet med elvägar är en del i målsättningen om ett fossilfritt transportsystem år 2045. Framöver finns det dock utmaningar i kommunen med elförsörjningen inom vissa områden. På kort sikt handlar det troligen om lokal överföringskapacitet och behovet av utökat ledningsnät. Men på längre sikt finns också risk för regionala eller nationella flaskhalsar i både produktion såväl som överföringskapacitet inom landet. I vårt projekt Tamarinden prövas just nu helt nya lösningar för att på områdesnivå lagra och dela energi mellan de olika flerbostadshusprojekten. Ett konkret resultat blir att de så kallade effekttopparna, dvs toppbelastningen på elnätet, kan sänkas med över en tredjedel. Om detta skalas upp till stadsdelsnivå kan det underlätta avsevärt för elförsörjningen.

För att minska klimatpåverkan per person bland kommuninvångarna arbetar verksamheten med nudging och annan beteendepåverkan rörande färdmedelsval för att exempelvis minska användning av bil som färdmedel. Ett exempel på nudging är vintercyklingskampanj som har genomförts vintern 20/21 (och vintern 21/22) med bra utfall där de flesta deltagarna enligt en efterenkät kommer fortsätta cykla vintertid. Inom

EU-projektet Rena resan genomförs nu också cykelutmaningar med tävlingsinslag riktat mot företag lokaliserade intill BRT-stråket (etapp 1). Under året har det i övrigt varit svårt att se om de olika insatserna har haft inverkan på val av färdmedel då coronapandemin inneburit att fler har arbetat hemifrån och heller inte rört sig ute i samhället lika mycket som vanligtvis.

Projektet om Meningsfull sommar (hemester) för 2021 har bidragit till att fler upptäckt pärlor i den egna kommunen och länet vilket har bidragit till mindre resande. Projektet blev lyckat mycket tack vare samverkan mellan olika förvaltningar och aktörer som kraftsamlade runt frågan.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Under 2021 skapades bättre förutsättningar för att följa upp utvecklingen av biologisk mångfald i våra natur- och kulturresevat, genom inventeringar enligt nytt uppföljningsprogram. Arbetet med invasiva arter har börjat ta form och en inventering på kommunal mark har gjorts. Samt utökat bekämpningen av invasiva arter. Ett första kommunalt återvätningsprojekt av sumpskog och skoglig våtmark har genomförts Vägledning för hantering av jordbruksmark i fysisk planering kommer att säkerställa att avvägda beslut om framtida markanvändning på jordbruksmark tas. 	<ul style="list-style-type: none"> Saknas ett styrdokument och därmed också långsiktig styrning för arbetet med biologisk mångfald. Därför är det viktigt att Strategin för naturvård och friluftsliv tas fram. Fastställa bättre struktur, arbetssätt och verktyg för arbetet med att integrera ekosystemtjänster och hållbarhet i fysisk planering. Vidareutveckla indikatorer för uppföljning av målområdet kopplat till grönstruktur, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Resurser (inom Tekniska) för att kunna hålla liv i mätningsserier för både bil- och cykeltrafik

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 5	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Antal åtgärder för vattenlevande organismer	1	2	5	3
Antal hektar – långsiktigt skydd/restaurerats för att få höga miljövärden (ett års fördröjning)	836	903	951*	Öka
Antal kommunala natur- och kulturresevat	19	21	21	21
Utveckling cykeltrafik (passager/dygn)	13 200	16 400	16 400**	Öka
Utveckling biltrafik (passager/dygn)	138 700	139 200	110 000**	Inte öka
Antal påstigande i kollektivtrafik (stadstrafik)	8 721 500	5 000 000	5 000 000	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				
*Restaureringar har skett i Ässkog, Vinteråsen, Hässlebysskogen och Ekeby Dreve.				
**I dagsläget finns otillräcklig och ej tillförlitliga data till dessa indikatorer, därav är siffrorna för 2021 en uppskattning. Under 2022 sker ett utvecklingsarbete för att säkra upp att dessa mätningar blir tillförlitliga varje år.				

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i

Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan.

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

Örebro kommun ska binda samman kommunens grönstruktur samt värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Örebro kommun ska arbeta för att ha miljömässig och organisatorisk motståndskraft för extrema förhållanden och ett förändrat klimat

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Jämfört med år 2000 ska klimatbelastningen minska med minst 40 procent per invånare för det geografiska området Örebro kommun, samt minska med minst 80 procent per invånare för Örebro kommunkoncern
- Arbeta med att brett implementera programmet för hållbar utveckling, klimatanpassningsplanen och avfallsplanen.
- Utveckla kommunens arbete med att uppmuntra och möjliggöra för en hållbar livsstil hos kommuninvånarna
- Utveckla samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle, offentlig sektor och akademien för att utbyta kunskap och gemensamt agera för att möta klimatutmaningen
- Stärka samverkan och öka förståelsen kring arbetet med en hållbar livsmedelsförsörjning i Örebro, samt utreda värdet av jordbruksmark ur ett livsmedelsförsörjningsperspektiv för bedömning av framtida byggnation på jordbruksmark.
- Arbeta för ökad hänsyn till ekosystemtjänster inom det kommunala uppdraget
- Arbeta för biologisk mångfald genom att ta fram en strategi för naturvård och friluftsliv.
- Kartlägga kommunens egna fastigheters energieffektiviseringspotential

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen:**

- **Nämndens åtagande:** Programmet för hållbar utveckling ”Vårt hållbara Örebro. Utvecklingsagenda med mål för 2050 och delmål för 2030” ska implementeras i Stadsbyggnads verksamhet.
Status: Pågår, bland annat kontinuerligt i vårt grunduppdrag men även genom kartläggning av pågående samt möjliga insatser respektive enhet har kopplat till de sex målområdena samt kartläggning av PHU:s delmål, vilka åtagande vi har som svarar mot dessa samt huruvida befintliga insatser räcker för måluppfyllelse.

- **Nämndens åtagande:** Planarbete i översiktsplanens utpekade kommunala kärnor samt utvecklingsområden ska prioriteras för att stärka strukturer som bidrar till hållbar utveckling.
Status: Pågår, kontinuerligt genom detaljplaneläggning inom många geografiska områden i staden utifrån givan planuppdrag. Frågan lyfts kontinuerligt på Stadsbyggnads Prio-möten för att åstadkomma motsvarande utveckling i kommunens mindre tätorter.
- **Nämndens åtagande:** Kartläggningen av Örebro kommuns egna fastigheters energieffektiviseringspotential ska fortgå.
Status: Pågår.
- **Nämndens åtagande:** Arbeta pågår med att genomföra och följa upp åtgärderna i kommunens vattenplan. Under 2021 har arbete med flera åtgärder fortsatt, t.ex. arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagande av nya riktlinjer för dagvatten och tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter. Under året har även arbete med en checklista för hur hänsyn ska tas till bland annat vattenkvaliteten i planprocessen påbörjats. Vid årsskiftet 2021/2022 väntas det nya åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna beslutas och en revidering av vattenplanen kommer därför troligtvis att behöva genomföras under 2022.
Status: Pågår.
- **Nämndens åtagande:** Anlägga våtmarker för att minska näringsförluster, miljögifter, öka biologisk mångfald och minska översvåmningsrisker.
Status: Pågår, i Vinteråsen, Oset och Ässkog.
- **Nämndens åtagande:** Ta bort vandringshinder för vattenlevande organismer så som fisk i Kilsbergen för att gynna den biologiska mångfalden. Arbetet fortgår även med Lindbacka bro och Almbro.
Status: Pågår, 5 st klara i Kilsbergen och miljötillstånd för att åtgärda Almbro damm i Täljeån och Lindbacka damm och bro i Svartån har sökts och tillstånd för Lindbacka damm har beviljats.
- **Nämndens åtagande:** Arbeta med vägledning kring hur jordbruksmark ska hanteras i fysisk planering ska fortsätta, med syfte att skapa möjlighet till väl avvägda beslut om framtida markanvändning på jordbruksmark.
Status: Pågår, vägledningen är ute på externremiss tom december 2021 och ska därefter färdigställas.
- **Nämndens åtagande:** Ekosystemtjänster ska fortsätta främjas, t ex genom restaureringsarbete av äldre kulturmark i Vinteråsen och Ässkog. Syftet är att restaurera mark för att återskapa landskapstyper som minskat. Minskningen har medfört att arterna knutna till dessa livsmiljöer också har minskat och är idag till stor del hotade.
Status: Pågår, restaurering av ängs- och betesmarker i Ässkog 34,5 ha, Vinteråsen 3 ha och Hässlebysocken 2 ha. Återvätning av dikade skogliga våtmarker Ässkog 5 ha.
- **Nämndens åtagande:** En strategi för naturvård och friluftsliv ska påbörjas. Strategin syftar till att stärka biologisk mångfald och utveckla friluftslivet.
Status: Pausat, har inte påbörjats på grund av personalbrist och förändringar.

- **Nämndens åtagande:** En handlingsplan för implementering av Örebro kommuns grönstrategi ska tas fram.
Status: Slutförd, antogs under våren 2021.
- **Nämndens åtagande:** En handlingsplan för översvämning och skyfall ska tas fram. Handlingsplanen ska även ta upp hur vatten uppströms Örebro tätort kan fördröjas.
Status: Pågår, konsultuppdrag uppstartat.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta arbetet med nya stadsdelen Tamarinden för att utveckla nya energilösningar för delad energi.
Status: Pågår.
- **Nämndens åtagande:** Insamling av mer data via bl a drönare som leder till mer avancerade GIS-analyser för klimatanalyser som tex kan visa på markförändringar, föroreningar, buller, vind, avrinningar m.m
Status: Pågår, tillhandahåller och ajourhåller visningstjänster för geografisk information på intranätet och orebro.se. Omtag sker i och med ny intranätkartplattform.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 5:

- Anläggning av våtmarker.
Status: Pågående
- Restaurering av skoglig våtmark.
Status: Avslutat
- Anlägga skyddszoner mot vattendrag.
Status: Pågående
- Restaurering av Vinteråsens ängar.
Status: Pågående, 3ha i år
- Färdigställande av betesmarker i Ässkog och Markskogen.
Status: Pågående, 34,5 ha i år och det är ett arbete som fortsätter.
- Utrivning av vattenhinder i Kilsbergen.
Status: Klart, fem åtgärdade vandringshinder och fler görs nästa år.
Hedens vattenlandskap.
Status: Pågående, planerats och börjar byggas i höst.
- Boplatser för fåglar har tillskapats
Status: Klart
- Frihuggning av naturvårdsträd
Status: Klart, ca 3ha i Ekeby Dreve

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.6.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

För att bidra till målområdet om ett hållbart och resurseffektivt Örebro arbetar nämnden bland annat med att åstadkomma en balans i färdtjänstekonomin. Nämndens verksamhet arbetar kontinuerligt tillsammans med Region Örebro Län (RÖL) i syfte att få kostnadskontroll samt minska kostnaderna för färdtjänsten. Ett arbete pågår i samband med RÖL där nämndens verksamhet samt ekonomer från Örebro kommun träffar representanter från RÖL och diskuterar och analyserar kostnaderna och kostnadsutvecklingen. RÖL har varit behjälpliga vid framtagande av analysmaterial. En extern granskning av färdtjänstverksamheten har genomförts och resultatet har presenterats i slutet av 2020. Nästa steg är att arbeta vidare med de förslag som kom från granskningen. Prognosen för 2021 ser fortsatt bättre ut än föregående år, även om underskottet även 2021 väntas bli betydande, vilket beskrivs mer i kapitel 5.

Ett annat arbete som pågår för att säkra en hållbart och resurseffektivt Örebro är de insatser som görs för att förbättra och säkra upp så att investeringsprocessen blir mer effektiv och genomförbar med en tydligare koppling till målområden i ÖSB. Ett stort utvecklingsarbete har pågått under året och kommer fortsätta under 2022 kopplat till att tydliggöra och strukturera upp processen. Det har hittills lett till ökad kunskap, kontroll, styrning och uppföljning inom processen. Även fortsättningsvis kommer det krävas ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att bland annat hålla nere investeringsnivåerna, vilket är beroende av ett samarbete med främst Tekniska förvaltningen.

Lokaler är en stor del av kommunens resurser och för att stärka resurseffektiviteten ses möjligheten till samnyttjande av lokaler löpande över vid planering av nya lokaler. Nämndens verksamheter samarbetar med lokalförsörjningsenheten och andra programområden för att hitta förutsättningar för samutnyttjande.

Arbetet med ökad digitalisering fortsätter. Detta i syfte att uppnå högre kvalitet och högre effektivitet vilket kan frigöra resurser, som kan höja servicen gentemot medborgare och andra aktörer. Som exempel kan nämnas arbetet med att förbereda för en plattform för IoT (Internet of Things). Flera projekt har genomförts och pågår just nu, en del projekt inväntar start. Samtliga ska bidra till en mer datadriven samhällsbyggnadsprocess. Under året har verksamheten fokuserat på att utveckla organisationen för att skapa bättre förutsättningar för digitalisering, t ex digitaliseringsforum som syftar till kunskapsutbyte mellan enheterna på Stadsbyggnad och att främja en enhetlig digitalisering för att förverkliga programområdets digitaliseringsstrategi inom Stadsbyggnad. Digitaliseringsforumet riktas på nämndens interna processer och blir ett organisatoriskt verktyg.

Nämndens verksamhet har klarat de uppsatta målen för digital tvilling, det betyder att det nu finns en digital tvilling för Norrcity och den första kopplingen till trafiksensorer har gjorts så att det är möjligt att mäta trafikflöden och använda för visualisering.

Under året har utvecklingen av öppna data bevakats. Öppna data är positivt för att kunna skapa så stor nytta av datan som möjligt. Dock kräver öppna data en ny finansieringsmodell för geodata, som idag är intäktsfinansierat. Under våren har geodataenheten bidragit med sin kompetens till Vård- och omsorg och Örebro kommuns centrala stab i arbetet med att effektivt kunna hantera coronapandemin.

Under året har verksamheten påbörjat arbetet med informationssäkerhet i enlighet med Örebro kommuns policy och metodhandbok för informationssäkerhet. Det är ett viktigt arbete för att säkerställa att den informationen som hanteras inom verksamheten

hanteras enligt de lagar och förordningar som finns, framförallt i samspel med utvecklingen av mer öppen data.

När det gäller nämndens arbetsgivaransvar har det varit i fokus under 2021. Under rådande coronapandemi har nämndens verksamhet fokuserat på att tillgodose en god arbetsmiljö för de medarbetare som arbetar hemifrån genom att bland annat erbjuda så kallade hemma-kit bestående av stor dataskärm, tangentbord, datamus och kontorsstol. För att säkra upp en god psykosocial arbetsmiljö har cheferna arbetat med digitala sociala aktiviteter och regelbundna digitala avstämningar. Medarbetarna fortsätter att utveckla sin kunskap och nya användningsområden för teknikstöd och digitalt arbetssätt. Trots att omställningen har gått bra och att det finns en hög vana av aktivitetsbaserat arbetssätt finns en längtan efter mer kollegialt utbyte där man träffas fysiskt. Detta har ledningen fångat upp och arbetar med för att fortsätta stötta medarbetarna på bästa sätt men samtidigt hålla fast vid de nationella och kommungemensamma riktlinjerna. Nämndens verksamhet ser inget produktionsstopp under tiden som majoriteten av medarbetarna har arbetat hemifrån, detta beroende på den resiliens som upparbetats i om digitaliseringen och det aktivitetsbaserade arbetssättet som var på plats redan innan. Verksamheten har heller ej drabbats av någon större sjukfrånvaro under året.

Stadsbyggnad fortsätter även sin resa med att stärka och utveckla tillitskulturen på förvaltningen. 2019 lanserade Stadsbyggnad sitt eget Tillits- och kulturprogram som syftar till att skapa en god gemenskap och trygga medarbetare för att kunna leverera med kvalitet. Under 2021 intensifierades arbetet med att stärka en tillitskultur, iom att det varit delvis vilande under början av coronapandemin. En ny struktur för arbetet togs fram under våren och teman sattes för kommande åren. Aktiviteter har därefter genomförts på digitala APT:er. Detta arbete har bidragit med förutsättningar för en bibehållen trygghet och leverans när ledningsstrukturen behövt ställa om med tillförordnade chefstjänster, som ett resultat av bl a föräldraledigheter. I samspel med Tillits- och kulturprogrammet har även en plan för ledarskapsutveckling tagit fram, vilket syftar till att boosta ledarskapet i bland annat tillitskultur. Arbetet har fortlöpt under året och fortsätter 2022. Även arbetet med ”Säkra kompetensen” är återupptaget, efter att ha varit vilande under den mest intensiva pandemitiden, och pågår enligt tidplan och årssnurra som finns.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Omtag för att fortsätta förbättra tillitskulturen på Stadsbyggnad. Fortsatt arbete med ökad digitalisering i samspel med utveckling av informationssäkerhetsarbetet. Fortsatta framsteg i arbetet med färdtjänstekonomin i samarbete med RÖL. 	<ul style="list-style-type: none"> Mer arbete krävs för att få färdtjänstekonomin i balans. Fortsatt arbete med investeringsprocessen krävs.

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Andel enheter med HME-värde på minst 78%	36	66,7	58*	Öka
Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare (%)	43	58	45**	Öka
HME-index	73	76	78*	Öka
-kvinnor	72	74	77	Öka

-män	75	78	80	Öka
Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark) %	-27,1	-6,3	-14,5	>/=0
-varav Stadsbyggnad	6,3	7,5	7,5	>/=0
Kommentarer till indikatorernas prognos				
*Utfallet är påverkat av att Stadsbyggnad är relativt liten förvaltning med få enheter. HME-index totalt för förvaltning har ökat.				
**Utfallet för 2021 är lägre än utfallen 2020 av fler anledningar. Den främsta anledningen är att många personalgrupper ligger precis över 10 medarbetare och om det är vakanser vid brytdatumet påverkas procentsatsen avsevärt i om Stadsbyggnads storlek. Att utfallen 2020 var högt beror på att enheter hade tillfälliga chefslösningar där en chef kunde ha två enheter under en period. Runt 50% kan ses som det normala för Stadsbyggnad.				

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Örebro kommun ska arbeta nämndöverskridande för att nå högsta möjliga resursnytta

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Genomföra översyn av investeringsprogrammet för att ytterligare minska den framtida kostnadsutvecklingen
- Stärka de sociala kraven i samband med upphandling i syfte att i högre grad leda till anställning eller praktik.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetsätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen:**

- **Nämndens åtagande:** Vidareutveckla och tydliggöra kopplingen mellan investering och drift, ambitionerna för drift av allmän plats.
Status: Pågår, ett utvecklingsuppdrag har påbörjats för att säkerställa en hög förståelse och medvetenhet om konsekvenser på driftekonomin vid investeringar i allmän platsmark. Uppdraget ska resultera i en beskrivning över vilka funktioner, forum, skeden och underlag som påverkar det ekonomiska utfallet för driftekonomin. Målet är även ge förslag på förbättringar.

- **Nämndens åtagande:** Ta fram underlag för att säkerställa att budget finns för de exploateringsinvesteringar som planeras under kommande år, så att etablering av verksamheter och bostadsförsörjning inte hämmas.
Status: Pågår, sker genom prognoser för alla objekt som sedan sammanställs och förs in i budgeten efter avstämning med ekonomerna.
- **Nämndens åtagande:** Ett strategiskt arbetssätt för ekonomistyrning inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet ska tas fram i syfte att skapa långsiktighet och struktur för en ökad medvetenhet och kring ekonomistyrningen som redskap för att uppnå de politiska målen och skapa förutsättningar för mer strategiskt arbete med ett större ekonomifokus.
Status: Pausat i och med att arbetet har främst haft fokus på ekonomistyrning inom investeringsprocessen kopplat till det pågående utvecklingsuppdraget som pågår inom programområdet.
- **Nämndens åtagande:** Investeringsprocessen inom programområde Samhällsbyggnad ska tydliggöras och utvecklas, i syfte att uppnå bättre samordning, resursutnyttjande, tydligare prioriteringar, ökat genomförande, vilket ämnar leda till ökad måluppfyllelse.
Status: Slutförd/pågår, ett stort utvecklingsarbete har under senaste åren genomförts inom programområdet avseende investeringsprocessen i syfte att tydliggöra, samordna samt skapa struktur i arbetet med investeringsprocessen. Det har lett till ökad kunskap, kontroll, styrning och bättre uppföljning inom processen. Under året har ett nytt samordnat arbetssätt implementerats inom programområdet och under kommande åren kommer det krävas fortsatt kontinuerligt arbete med att säkerställa efterföljande av det samt att fortsätta utveckla arbetet med investeringsprocessen. En viktig del i detta är samarbete med Tekniska förvaltningen utifrån delad budget i volympotten, men även för att samordna och säkra genomförandekapacitet av planerade investeringar. Framåt kommer deltagande i det fortsatta arbetet med investeringsprocessen krävas i enlighet med framtagna utvecklingsplan där en viktig del är arbetet med framtagande av underhållsplaner och hantera underhållsbehov.
- **Nämndens åtagande:** I det fortsatta utvecklingsarbetet för investeringsprocessen ska jämställdhetsperspektivet ingå som en del i framtagandet av investeringsplanerna för Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet. Detta ämnar bidra till en ökad transparens i investeringsbudgeten.
Status: Pågår, perspektivet finns med i investeringsplanemallen men ytterligare insatser behövs. Finns med som utvecklingsuppdrag i investeringsprocessens utvecklingsplan.
- **Nämndens åtagande:** Ändamålsenliga ramavtal ska säkerställas för att skapa förutsättningar för mer långsiktigt och resurseffektivt arbete.
Status: Pågår, ny upphandlingsrutin för prioritering har tagits fram i samarbete med Upphandlingsenheten och implementerats på Stadsbyggnad. Varje avdelningsledningsgrupp diskuterar prioritering av upphandling innan det skickas in via e-tjänst. Det är ett pågående arbete att ständigt förbättra rutinen.
- **Nämndens åtagande:** Programområdet behöver identifiera, synliggöra och presentera effekten av volymförändringar i nämnderna till följd av den växande kommunen som ej har budgetkompenserats för, i syfte att skapa transparens och arbeta för en ekonomi i balans.

Status: Pågår, driftkostnadskonsekvenser finns med i investeringsprogrammet. Medvetenhet och ansvar över de ekonomiska effekterna av planering och projektering behöver dock säkerställas under hela processen. Ett utvecklingsuppdrag pågår att säkerställa en hög förståelse och medvetenhet om konsekvenser på driftekonomin vid investeringar i allmän platsmark. Uppdraget ska resultera i en beskrivning över vilka funktioner, forum, skeden och underlag som påverkar det ekonomiska utfallet för driftekonomin. Målet är även ge förslag på förbättringar.

- **Nämndens åtagande:** Hållbart medarbetarengagemang (HME) ska förbättras ytterligare. Implementeringen av Stadsbyggnads Tillit- och kulturprogram ämnar främja arbetet med att stärka ledarskap- och medarbetarskap och bidra till ökat HME.
Status: Pågår, Ledarutvecklingsåtgärd om tillitsbaserad styrning. Diskussionsuppgift om goda exempel på APT. Detta är ett långsiktigt och löpande arbete.
- **Nämndens åtagande:** För att säkerställa en långsiktig hållbar kompetensförsörjning ska arbetet med Säkra kompetensen fortsätta.
Status: Pågår, arbetet sker kontinuerligt och följs upp och stäms av under året.
- **Nämndens åtagande:** Samverkan med lärosäten om att ta emot praktikanter ska ske. Samverkan för att uppmärksamma studenter Örebro kommun som arbetsgivare och för att utveckla utbildningsinnehåll som kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.
Status: Slutfört, men arbetet är löpande från år till år. Under 2021 tog förvaltningen emot Kriminologistudenter och Samhällsplanerarstudenter under hösten.
- **Nämndens åtagande:** Arbetet med att minska utgifterna inom färdtjänsten ska fortsätta. Arbetet sker i samverkan med Region Örebro Län.
Status: Pågår (bl.a. har utredning om kostnadsbesparingar gjorts och avtalet med Regionen ses över)
- **Nämndens åtagande:** Framgent utvärdera Citypassagen och aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö.
Status: Pågår, arbete med arbetssätt post-corona pågår och förslag på anpassningar som stödjer fortsatt aktivitetsbaserat arbetssätt sker i beredningsgruppen där flera förvaltningar närvarar som har verksamhet i Citypassagen.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla inköpsrutiner inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet, bland annat utifrån ökad köptrohet och säkerställa ändamålsenliga ramavtal för att skapa förutsättningar för mer långsiktigt och resurseffektivt arbete.
Status: Pågår, under våren förtydligades rutinen för inköp vid avtackningar och uppvaktningar inom förvaltningen då nya avtal med leverantörer av blommor och växter har slutits. Inköpsrutin finns tillgänglig för alla chefer. Att tydliggöra inköpsrutinerna och säkerställa att de finns tillgängliga är ett löpande arbete.
- **Nämndens åtagande:** Under året ska Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet, tillsammans med Tekniska nämnden och Västerporten Fastigheter AB utreda förutsättningarna för lämpliga driftsformer av parkmarken i Brunnsparken.
Status: Pågår, ett första steg är antagande av Detaljplan för Brunnsparken, vilket förväntas ske i början av 2022.

5 Analysunderlag – ekonomi

Årets resultat – ekonomi

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet redovisar för 2021 ett samlat utfall på – 133,9 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på -14,5 mnkr och en avvikelser mot budget med 12%. Den negativa avvikelser hänförs främst till kollektivtrafiken som uppvisar en negativ budgetavvikelse för 2021 motsvarande – 17 mnkr, varav färdtjänsten utgör – 16 mnkr. Även inom lokalförsörjningen uppvisar en stor negativ avvikelse med – 4,2 mnkr samt skogsverksamheten -1,8 mnkr. Nämndens negativa avvikelse minskar dock i och med att Stadsbyggnad redovisar positiv budgetavvikelse på + 7,5 mnkr.

Enhet	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvikelse	Förbrukning	Förändr %
Belopp i tkr	2020	2021	2021	Budget - bokslut	2021	bokslut 2020-2021
Kollektivtrafik	-63 443	-45 541	-62 526	-16 985	137%	-1%
Stadstrafik inkl flextrafik	-9 319	-8 598	-9 593	-995	112%	3%
Regiontrafik	-254	0	0	0	0%	-100%
Färdtjänst	-53 870	-36 943	-52 934	-15 991	143%	-2%
Mark	-2 806	-2 950	-7 981	-5 030	271%	184%
Markreserv, skog, naturvård, bostadsrätter	-27 437	-23 911	-23 366	545	98%	-15%
Tomträtter	18 631	17 694	17 225	-469	97%	-8%
Kultur- och fritidsfastigheter	2 669	1 489	583	-906	39%	-78%
Lokalförsörjning	3 331	1 778	-2 424	-4 202	-136%	-173%
Stadsbyggnad	-65 040	-70 875	-63 388	7 487	89%	-3%
Nettokostnad	-131 289	-119 366	-133 896	-14 530	112%	2%

Budget med minustecken framför avser kostnadsbudget, och budget utan minustecken avser budget i form av intäktskrav.

Utfall med minustecken framför avser utfall i form av förbrukade kostnader. Utfall utan minustecken avser utfall där intäkter överstiger kostnader.

Kollektivtrafikens avvikelse hänförs främst till färdtjänsten som redovisar negativa budgetavvikelser under flera år. Kostnaden har dock minskat med cirka 1 mnkr jämfört mot föregående år vilket beror på ett annat resmönster där man kunnat fylla upp bilarna och rest på ett annat sätt 2021 än 2020, dvs. att snittkostnaden per resa gått ner, men även en effekt av coronapandemin och ett minskat resande.

Inom mark är det flera verksamhetsområden som redovisar negativa budgetavvikelser. Inom Lokalförsörjningen -4,2 mnkr, kultur- och fritidsfastigheter -0,9 mnkr, tomträtterna -0,5 mnkr samt skogen – 1,8 mnkr och totalt uppgår den negativa avvikelser till – 5 mnkr. Det är flera olika orsaker till de negativa avvikelserna såsom lägre intäkter inom skogsavverkningen och för tomträttsavgälden samt oförutsedda kostnader inom Lokalförsörjningsverksamheten. Den positiva avvikelser inom Stadsbyggnad hänförs främst till lägre personalkostnader på grund av vakanser. Mer utförlig förklaring återfinns i avsnitt 5.1.

Dock ses några av årets avvikelser även ut att kunna bli en utmaning 2022.

Kollektivtrafiken bedöms även för 2022 kosta mer än avsatt budget, och utmaningar med att nå upp till tidigare års nivåer på intäkterna inom tomträttsavgälden och skogsavverkning har uppmärksammas kunna bli svårt. Dessa områden behöver därmed arbetas vidare med under 2022 för att säkerställa en ekonomi i balans.

Effekter av coronapandemin

I nedanstående tabell har de främsta ekonomiska effekterna för nämnden till följd av coronapandemin sammanställts. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har fått både positiva och negativa ekonomiska effekter till följd av coronapandemin, men främst positiva effekter i form av lägre kostnader. Den främsta effekten ses inom kollektivtrafiken och färdtjänsten där kostnaderna blivit lägre till följd av minskat

resande. Sammanlagt beräknas nettoeffekten för nämnden till + 6,5 mnkr, vilket därmed bidragit till att minska nämndens redovisade negativa budgetavvikelse för 2021.

Effekter av coronapandemin, belopp i miljoner kronor	Bokslut 2021	Kommentar
Ökad kostnad skötsel naturreservat	-0,2 mnkr	Ökade kostnader för skötsel av kultur- och naturreservat till följd av ökat nyttjande under pandemin.
Ökade intäkter tillfälliga lokalupplätelser	+0,2 mnkr	Högre intäkter än budgeterat för uthyrning av raststugor
Lägre kostnader inom kollektivtrafiken för färdtjänsten	+4,3 mnkr	Beräknade lägre kostnader för färdtjänsten pga minskat antal resor till följd av coronapandemin. Beräkningen är baserad på antaganden om att 2021 varit ett "normalt år" med normalt antal resor.
Lägre kostnader för resor, kurser och konferenser	+ 0,7 mnkr för resor +1,1 mnkr för kurser och konferenser	Lägre kostnader än vad som budgeterats för resor, kurser och konferenser
Ersättning för sjuklönekostnader	+0,4 mnkr	Ersättning för sjuklönekostnader har utgått, men kostnaderna är dock lägre än 2019 som var ett normalår.

Effektivisering

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet tilldelades inför budget 2021 ett effektiviseringskrav på 1 mnkr, vilket motsvarar 0,9 procent av 2021 års tilldelade budgetram. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet hade även kvar att hantera 0,5 mnkr från 2020 avseende riktat effektiviseringskrav för inköp samt kvarvarande effektiviseringskrav från tidigare år som uppgick till 0,1 mnkr och som under 2020 enbart hanterats tillfälligt genom vakanshållning. Under 2021 behövde därmed det totala effektiviseringskravet på 1,6 mnkr hanteras. Föreslagna åtgärder har kunnat realiserats enligt plan och därmed gett önskad effekt för 2021.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet behövde även under 2021 hantera merkostnaden för Office 365, vilket landade på 828 tkr. Inom de intäktsfinansierade verksamheterna finansierades den inom taxa/intäkter och inom skattefinansierade verksamheter hanterades kostnaden som en ökad kostnad i respektive budget och varje verksamhet har hanterat merkostnaden inom befintlig budgetram.

I kommunstyrelsens delårsrapport 1 uppmanades alla nämnder som prognostiserat negativ budgetavvikelse redovisa vidtagna åtgärder som en del i delårsrapport 2. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet prognostiserade vid delår 2 en negativ avvikelse på – 12,8 mnkr, vilken i sin helhet hänfördes till kollektivtrafikens negativa prognos på – 14,7 mnkr. Arbetet med att minska budgetavvikelsen för färdtjänsten och skapa kostnadskontroll pågår i samarbete med Region Örebro län samt att Programnämnd samhällsbyggnad senaste åren beslutat om flera åtgärder som frigjort

budgetutrymme som omfördelats till färdtjänstens budget motsvarande cirka 9 mnkr i syfte att minska den negativa avvikelsen.

Under 2021 syns en tydlig kostnadsminskning för färdtjänsten i och med ett lägre utfall än på 5 år, samt en lägre kostnad per resa än föregående år. Till viss del beror årets lägre utfall på ett minskat resande till följd av coronapandemin, men även bortsett från coronaffekt beräknas kostnaden per resa att ha minskat för 2021, vilket indikerar på att arbetet som genomförts gett önskad effekt. Även om den negativa avvikelsen minskar är dock färdtjänsten fortsatt orsaken till Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets negativa avvikelse för 2021. Behov finns av budgetkompensation för färdtjänsten då avsaknad av princip för årlig budgetuppräknings saknas. Behovet avser både kompensation för att budgeten ska uppgå till en rimlig nivå för vad verksamheten kostar idag, men även av att tydliggöra en princip för årlig budgetuppräknings till följd av ökade kostnader på grund av indexökningar, ökat resande etc. framåt. Möjligheten att omprioritera budgetmedel till färdtjänsten inom Programnämnd samhällsbyggnad bedöms inte som möjlig då det skulle ge för stora effekter på övrig kärnverksamheter.

5.1 Enheternas ekonomiska resultat

Kollektivtrafik

Kollektivtrafikens utfall för 2021 uppgår till 62,5 mnkr och innebär en samlad negativ avvikelse på -17 mnkr jämfört mot periodens budget, och innebär att 137 % av total budget har förbrukats. Den negativa avvikelsen hänförs till -16 mnkr färdtjänsten och resterande -1 mnkr till övriga delar inom kollektivtrafiksverksamheten. Den negativa avvikelsen hänförs till både kostnad för resor samt administration.

Kollektivtrafiken prognostiserade vid delår 2 2021 en samlad negativ budgetavvikelse på -14,7 mnkr avseende kostnader för resor och administration och fördelade sig mellan färdtjänst -14,1 mnkr och Flextrafik -0,6 mnkr. Utfallet blev därmed något sämre än vad prognosen beräknats till, vilket främst kan härledas till dyrare kostnad per resa i slutet av året då nya restriktioner infördes vilket innebär att färre resor kunde samplaneras.

Prognosen från RÖL för 2021 som presenterades i verksamhetsplanen visade ett samlat utfall för kollektivtrafiken på 63,5 mnkr, vilket därmed skiljer sig mot faktiskt utfall på 59,3 mnkr i form av lägre kostnader för 2021. Främst är det kostnaden för färdtjänstresor som blev cirka 3,7 mnkr lägre än vad som beräknades i början på året. Troligtvis är detta en effekt av minskat resande på grund av coronapandemin då RÖL i sin beräkning tagit höjd för det nya avtalet. Administrationskostnaderna redovisas ungefär till det belopp som RÖL beräknade i början på 2021 och uppgår till cirka 15 mnkr.

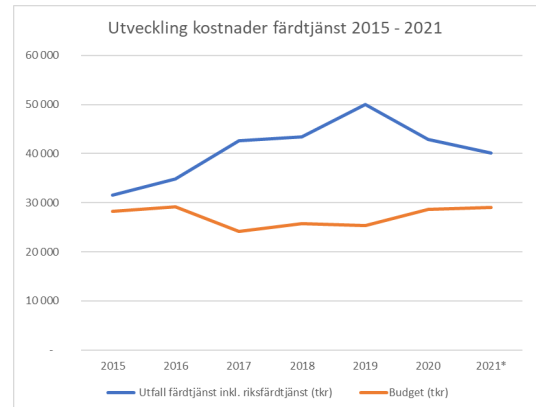
Färdtjänst

Färdtjänsten har redovisat stora underskott under flera år, och så även för 2021, men årets utfall innebär dock att kostnaderna, och därmed den negativa budgetavvikelsen, minskar jämfört mot föregående år. Detta beror framför allt på att RÖL upphandlade och tecknade ett nytt avtal med trafikentreprenörer under 2020, vilket har genererat lägre kostnad per resa under 2021. Utvecklingen av kostnad per resa kan utläsas i tabellen nedan och visar en tydlig nedgång av kostnad per resa efter införandet av det nya avtalet från och med juli 2020. Att kostnad per resa är hög 2020 beror både på det direktupphandlade avtalet (första halvåret) samt minskat resande och minskad möjlighet till samplanering av resor till följd av coronapandemin. Även 2019 påverkade det dyrare direktupphandlade avtalet utfallet. Därmed är 2017 eller 2018 ett bättre referensår och

jämfört med dessa års siffror är snittkostnaden tillbaka på de årens nivåer på 205 kr/resa (utifrån antaganden om att 2021 varit ett ”normalt” år).

Trots att coronapandemin till stor del inneburit ensamåkning i varje fordon har resandet gått ned så pass mycket att totala kostnaderna minskat jämfört mot 2020, vilket även syns i och med en lägre kostnad per resa. I nedanstående tabell och diagram redovisas hur de totala kostnaderna för färdtjänstresor utvecklats sedan 2015.

Kostnad/resa	Färdtjänst (kr)	Riksfärdtjänst (kr)
2017	205	1694
2018	195	1607
2019	226	1771
2020	283	1888
2021		
Årets utfall (OBS! Novembers siffror)	250	2066
Beräkning exkl. coronaeffekt	205	2000
Prognos 2022	205	2000

Som tabellen och diagrammen visar har kostnadsutvecklingen minskat sedan det direktupphandlade avtalet som löpte perioden 1 juli 2019 till 30 juni 2020 ersattes med ett nytt avtal. Den negativa differensen har även minskats på grund av att medel omfördelats inom kollektivtrafikens budget till färdtjänsten i och med att åtgärder såsom att säga upp taxesubventionen för kollektivtrafiken genomförts. Inför 2022 avslutas avtalet om flextrafik och därmed har alla beslutade åtgärder för att omfördela budgetmedel till färdtjänsten genomförts och innebär att färdtjänstens budget har ökat med totalt cirka 9 mnr.

Flextrafik

Flextrafiken redovisar i stort sett ett utfall i enlighet med årets budget. Inför 2022 har avtalet sagts upp och budgeten på 4,6 mnr omfördelas till färdtjänsten.

Administration

Ytterligare orsak till den negativ avvikelsen inom kollektivtrafiken hänförs till de administrativa kostnaderna som RÖL fakturerar Örebro kommun för färdtjänsten och flextrafiken. För 2021 uppgår kostnaderna för administration till 14,6 mnr jämfört mot avsatt budget på 10,3 mnr, därmed en negativ avvikelse på 4,3 mnr. De administrativa kostnaderna har ökat med 33 % sedan 2018, vilket därmed också är en bidragande faktor till den ökade totala negativa budgetavvikelsen för kollektivtrafiken senaste åren. Hur debiterade kostnader för administration från RÖL har utvecklats sedan 2015 presenteras i nedanstående tabeller. Även kring administrationskostnaderna pågår diskussioner med RÖL kring möjlighet till effektivisering och kostnadsdämpande åtgärder. Anledningen till de ökade kostnaderna beror bland annat på årlig uppräknings av löner, men främst på grund av utökning av resurser för att kunna hålla en hög servicenivå.

Färdtjänst	Budget (tkr)	Utfall (tkr)
2015	10 350	10 347
2016	10 350	10 115
2017 (Ingen budget specificerad)		10 715
2018	10 668	10 964
2019	10 668	12 978
2020	10 668	13 156
2021	10 000	14 637

Flex	Budget (tkr)	Utfall (tkr)
2015 (Inget utfall eller budget specificerat)		
2016 (Ingen budget specificerad)		260
2017 (Ingen budget specificerad)		228
2018	228	281
2019	274	360
2020	274	360
2021	274	383

Mark exkl. kultur och fritidsfastigheter och LFE

Skog

Skogsverksamheten redovisar för 2021 en negativ budgetavvikelse på – 1,8 mnkr. Främsta orsaken till avvikelsen beror på lägre intäkter än budgeterat med – 1,7 mnkr, på grund av lägre intäkter från avverkning under 2021. De lägre intäkterna beror på flera orsaker. Några av förklaringarna är byte av skogsförvaltare som gav till ett glapp i planeringen och genomförande av avverkningsområde där avverkning ställts in på grund av att det bedömdes ha för höga natur- och rekreationsvärden, att den volym som planerats inte kunde huggas på grund av sen start och blöt höst samt att inga avverkningskopplat till exploatering har skett. Ytterligare förklaring hänförs till granbarkborreangreppen som pågått senaste åren som lett till att mer än skogens tillväxt avverkat, vilket påverkar möjligheten att avverka nu.

Naturvård

Naturvårdens verksamhet redovisar för 2021 en positiv avvikelse på + 0,9 mnkr. +0,4 mnkr hänförs till fastigheterna som ligger inom verksamheten såsom naturens hus och raststugor där den positiva avvikelsen främst beror på lägre fastighetskostnader för Naturens hus och raststugan Lockhyttan. Inom naturvårdens driftverksamhet uppvisas en positiv avvikelse på + 0,3 mnkr vilket bland annat beror på lägre leasingkostnader till följd av pandemin, lägre licenskostnader samt lägre kostnad för övriga inköp/köp av tjänst för driften av reservaten i förhållande till ökade bidrag. Den positiva avvikelsen hänförs även till högre intäkter än budgeterat för uthyrning av raststugor.

Markreserv

Markreserven redovisar för 2021 en positiv budgetavvikelse på +2 mnkr. Verksamheten har haft högre kostnader än budget på cirka 2,4 mnkr hänfört till bland annat kostnader vid arbete med vattenskada samt kostnader för förberedande arbete och rivningar. Dock har markreserven även fått intäkter motsvarande cirka 3,9 mnkr avseende bland annat ersättning från Trafikverket, extramedel för rivningar samt återvunnen hyresfordran, vilket därmed är förklaringen till den positiva avvikelsen.

I oktober tilldelades Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet anslag på 1 mnkr av de totalt 7 mnkr som Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades med anledning av väsentligt högre skatteintäkter. 650 tkr av dessa medel har använts inom markreserven till att riva allmänfarliga objekt där exploatering inte är nära förestående/exploateringsobjekt inte är öppnat än. Rivningar har genomförts på Bondsättersvägen, pumphus vid Sanatorievägen samt vid Storängsviken. Dessa åtgärder var nödvändiga av säkerhetsskäl och hade annars behövt prioriteras i 2022 års driftsbudget.

Bostadsrätter

Bostadsrätterna redovisar en negativ budgetavvikelse på -0,4 mnkr. Avvikelsen beror på 0,3 mnkr i lägre intäkter för hyror samt 0,1 mnkr i högre kostnader för underhåll. Att hyresintäkterna blivit lägre beror på många tomhyror under året på grund av Corona då det varit svårt att ha visningar och många äldre som inte vill flytta nu.

Tomträtter (avgälder och försäljningar)

Inom tomträttsverksamheten finns både budget för intäkter från avgälder samt intäkter från försäljningar av tomträtter, där intäkterna från avgälder ligger inom nämndens budget medan intäkter från försäljning av tomträtter redovisas mot Kommunstyrelsen.

Intäkter från tomträttsavgälden redovisar en negativ budgetavvikelse för 2021 på -0,5 mnkr. Avvikelsen hänförs till lägre intäkter från tomträttsavgälder på grund av friköp av tomträtter. I takt med att kommunen säljer av fler tomträtter minskar de årliga intäkterna från avgälder. Avgälderna regleras dock årligen upp, men ökningen täcker inte det intäktstapp som försäljningarna genererar. Därmed ses en utmaning framåt att intäkter från tomträttsavgälder ska finansiera lika stor del av nämndens verksamhet som de gjort senaste åren.

Under året har tomträtter sålts till ett värde av 76,2 mnkr, vilket har genererat en reavinst på 59,3 mnkr för 2021. Totalt har 51 stycken tomträtter sålts, varav 44 tomträtter för småhus (typkod 220) och 7 tomträtter för flerfamiljs- och verksamhetstomter. Försäljningen av tomträtter hade 2021 ett avkastningskrav på 20 mnkr, vilket därmed uppnåtts. Resultatet för försäljningarna överförs i sin helhet till Kommunstyrelsen.

Fastigheter

LFE

Kommunens lokalförsörjningsverksamhet redovisar för 2021 en negativ budgetavvikelse på -4,3 mnkr. Den främsta orsaken till avvikelsen beror på hyreskostnad avseende vård- och omsorgsbostäder som ägs av ÖBO hänförligt till 2020 som fakturerats och redovisats över resultatet 2021. Dessa hyror uppgår till totalt 2,2 mnkr och avser flertalet hyreskontrakt. Även en felhanterad kreditfaktura avseende hyra för Lillån Skola om 1,4 mnkr egentligen hänförlig till föregående år bidrar till den negativa avvikelsen.

För året har även skadegörelse, speciellt glaskross kopplat till skolor, ökat jämfört mot föregående år och utfallet för skadegörelse avviker totalt 1, mnkr jämfört mot budget.

Kultur- och fritidsfastigheter

Kultur- och fritidsfastigheterna redovisar för 2021 en negativ budgetavvikelse på -0,9 mnkr. Orsak till den negativa avvikelsen beror främst på lägre intäkter avseende hyror motsvarande cirka 1,1 mnkr. De lägre hyresintäkterna beror på förseningar i aktivering av projekt, vilket dock möts av lägre kapitalkostnad. Avvikelsen beror även på högre kostnader än budgeterat med cirka 2 mnkr för drift och underhåll av fastigheterna. De högre drift- och underhållskostnaderna beror främst på högre kostnad från Tekniska förvaltningen som arbetat mer timmar under året än beräknat på grund av uppstartsarbete med driftövertagande.

De båda negativa avvikelserna inom intäkter och kostnader minskas dock på grund av lägre kostnader för avskrivning med cirka 2,2 mnkr.

I oktober tilldelades Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet anslag på 1 mnkr av de totalt 7 mnkr som Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades med

anledning av väsentligt högre skatteintäkter. 350 tkr av dessa medel har använts inom Kultur- och fritidsfastigheter till vård- och underhållsplan för Wadköping som annars hade behövt finansieras under 2022. Beloppet motsvarar nästan halva årsbudgeten för Wadköpings drift och dessa medel kan nu istället läggas på faktiskt drift och underhåll av området. Vård- och underhållsplanen är ett stöd för förvaltarens arbete med kommande underhållsplan och investeringsbudget.

Stadsbyggnad

Planeringsavdelningen

Planeringsavdelningen redovisar en positiv avvikelse på + 4,5 mnkr för 2021. Största positiva avvikelsen redovisar enheten för översiktlig planering, + 3,9 mnkr, vilket beror på lägre nyttjande av avsatta konsultmedel, lägre personalkostnader på grund av vakanser samt mindre kostnad för intern tidskrivning. Övrig avvikelse fördelar sig relativt jämnt mellan övriga enheter och hänförs till lägre personalkostnader på grund av vakanser samt lägre kostnader för kurser, konferenser och resor

Mark- och exploateringsavdelningen

Mark- och exploateringsavdelningen redovisar en positiv budgetavvikelse på +0,7 mnkr för 2021. Alla enheter redovisar mindre positiva avvikelser eller utfall i stort sett enligt budget förutom lokalförsörjningsenheten som redovisar en negativ avvikelse på -0,8 mnkr. Avvikelsen beror på att man under året haft en överrekrytering jämfört mot budget med 1,5 årsarbetare som varit nödvändig på grund av den arbetsbelastning som finns inom enheten. Överrekryteringen skulle finansieras via vakanser inom avdelningen, vilket gett förväntat utfall genom positiv avvikelse för avdelningen.

Bygglovavdelningen

Bygglovavdelningen redovisar ett utfall i stort i enlighet med 2021 års budget. Den mindre negativa avvikelsen avser sent bokförd kostnad för Office 365 som egentligen borde ingått i timprisberäkningen för året. Avdelningen ska helt finansieras via intäkter samt en liten del skattemedel, men allt bokförs mot Byggnadsnämnden. Inom Byggnadsnämnden redovisar bygglovs verksamheter en positiv avvikelse på + 2,9 mnkr vilket beror på högre intäkter än budgeterat för året på grund av en stark byggmarknad, vilket lett till högtryck inom bygglov med högt ärendeflöde samt på grund av intäkter för sanktionsavgifter.

Ledning och stab

Stadsbyggnads stab redovisar en positiv budgetavvikelse med + 1 mnkr, vilket beror på vakanssatt tjänst samt övrig personalfrånvaro under året.

Ledningens budget uppvisar en positiv budgetavvikelse på +1,4 mnkr, vilket beror på outnyttjade medel inom ledningens budget för förvaltningsgemensamma kostnader där medel för utbildning, konsultstöd samt annonsering är de stora budgeterade poster som inte nyttjats.

Exploatering

Exploateringsverksamheten hade för 2021 ett avkastningskrav på 65 mnkr. Resultat från sålda exploateringsfastigheter för 2021 uppgår till 139,6 mnkr efter avdrag med 13,8 mnkr för försäljningskostnader. Resultatet avser försäljningar avseende bostäder med 97,8 mnkr, försäljningar avseende verksamhet 49 mnkr samt exploateringsersättningar på 68 mnkr. Andra resultatpåverkande orsaker är erhållet vite, avslutade objekt, korrigeringar av anläggningstillgångar samt reservering av kundfordran. Avkastningskravet på 65 mnkr är därmed uppfyllt.

Resultatet för dessa försäljningar överförs i sin helhet till Kommunstyrelsen.

Exploateringsstimulerande åtgärder

Enligt Sam 1176/2021 beslutades att fastställa den hantering avseende exploateringsstimulerande åtgärder som använts sedan 2015. Exploateringsstimulerande åtgärder syftar till att underlätta kommande exploateringar innan den ordinarie exploateringsekonomin öppnats för ett exploateringsobjekt. Beslutet innebar att godkänna ekonomisk ram för nyttjande av exploateringsstimulerande åtgärder samt att fastställa att den ekonomiska ram som får nyttjas till detta max får uppgå till 3 mnkr årligen, vilket finansieras via exploateringsresultatet.

Under 2021 har totalt 526,6 tkr nyttjats till exploateringsstimulerande åtgärder.

- 248,2 tkr avseende projektet Aspholmen och tidiga utredningar inom planläggning och analys av gatukostnadsmodellen
- 278,4 tkr till övriga exploateringsobjekt och har främst nyttjats till miljöutredningar inom projektet kring Pappersbruket

5.2 Intäkt- och kostnadsutveckling

Sum Kontogrupp	2020		2020 Förbr%	2021		2021 Förbr%	Prognos Helår	Avvikelse budget-	
	Budget	Bokslut		Budget	Ack utf december			utfall 2021	Förändring 2020-2021
3 Intäkter	1 417 265	1 455 724	103%	1 483 419	1 534 605	103%	1 489 465	51 185	105%
4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-175 247	-193 867	111%	-170 969	-198 206	116%	-182 131	-27 238	102%
5 Personalkostnader	-98 153	-90 831	93%	-106 379	-94 319	89%	-95 103	12 061	104%
6A Lokalhyror	-1 166 004	-1 165 026	100%	-1 221 602	-1 239 526	101%	-1 221 339	-17 924	106%
6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-67 330	-90 666	135%	-71 175	-86 431	121%	-81 594	-15 256	95%
7 Övriga kostnader	-35 542	-46 623	131%	-32 661	-50 018	153%	-39 164	-17 357	107%
Summa	-125 010	-131 289	105%	-119 367	-133 895	112%	-129 866	-14 528	102%

Intäkterna har ökat med 5 % jämfört mot 2020. Ökningen beror främst på ökade hyresintäkter inom Lokalförsörjning, men vilka möts av motsvarande hyreskostnad från andra verksamheter inom kommunen i kontogrupp 6A. Även intäkter för intern tidskrivning har ökat sedan 2020, vilket är normalt då det hänger ihop med årets löneökning och även här blir en motsvarande ökning av intern kostnad för tidskrivning. Minskade intäkter redovisas inom skogsverksamheten avseende avverkning.

Inom kontogrupp 4 redovisas de ökade kostnaderna för interna kostnader och tidskrivning som möts av motsvarande intäkt. Ytterligare orsak till avvikelse mellan åren beror på sänkning av internräntan från 1,75 procent 2020 till 1,5 procent 2021.

Inom kontogrupp 5 utgörs ökningen av årets löneökning.

Kontogrupp 6B är den enda där det minskat jämfört mot 2020, vilket främst beror på att kostnader omfördes från investering till drift vid bokslut 2020.

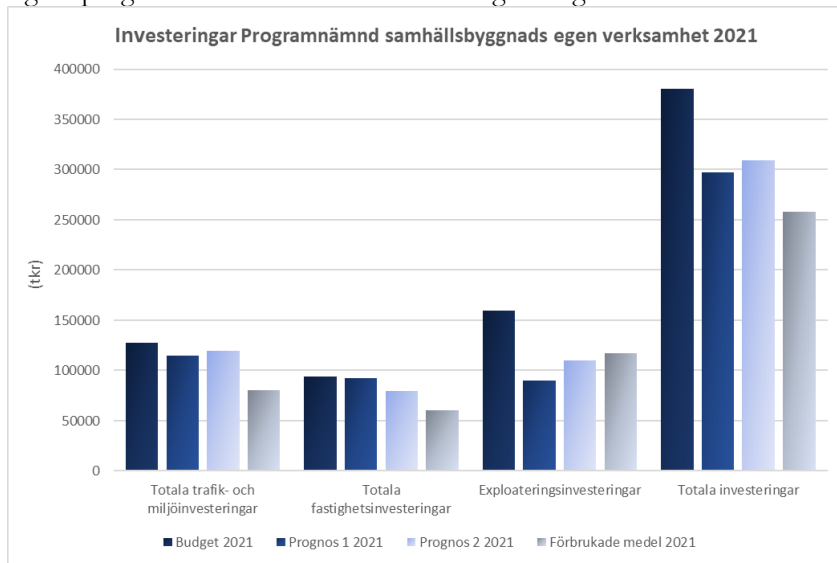
Ökningen i kontogrupp 7 beror främst på ökade IT-relaterade kostnader, bland annat O365.

5.3 Investeringar

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har vid bokslut 2021 ett totalt investeringsanslag som uppgår till 380,7 mnkr varav 96,3 mnkr är överfört från 2020. I

diagrammet nedan redovisas hur nyttjade investeringsmedel vid bokslut 2021 förhåller sig till prognos 2 2021 och totalt investeringsanslag för 2021.

Vid delår 2 visade prognosen att 309,1 mnkr av det totala investeringsanslaget förväntades nyttjas under 2021, vilket motsvarar 81 procent av total budget för 2021. Vid bokslut 2021 har 253,7 mnkr nyttjats vilket motsvarar 67 procent av det totala investeringsanslaget för 2021. Gentemot 2020 års förbrukning på 45 procent är det en klar förbättring av nyttjandegraden och då skiljer det enbart cirka 6 mnkr i årsbudgeten mellan åren, inklusive överförda medel. Av de outnyttjade medlen på 127 mnkr avser 42 mnkr exploateringsinvesteringar och 85 mnkr trafik- och miljöinvesteringar och fastighetsinvesteringar, vilka har förbrukat 62 procent av total budget. Inom trafik- och miljöinvesteringar samt fastighetsinvesteringarna beror de oförbrukade medlen främst på att objekt som blivit försenade på grund av att de ska synkas med exploatering och genomförande av detaljplaner, inväntan av markanvisning, objekt som påbörjats, men kostnader inte bokförts än, förseningar på grund av inväntan av myndighetsbeslut och beslut från miljödomstol etc.

Investeringar – trafik och miljö

Trafik- och miljöinvesteringar hade 2021 en total budget på 127,6 mnkr, varav 76,3 mnkr har nyttjats under året, vilket motsvarar 60 procent.

Trafik- och miljöinvesteringar	Budget 2021	Delår 1 2021	Delår 2 2021	Bokslut 2021	Bokslut Förbr i % 2021	Kvarvarande medel 2021	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Medel som begärs överfört till 2022
Gatuinvesteringar									
Trafikinvesteringar	-20 268	-807	-2 319	-5 386	27%	-14 882	-20 468	-19 133	-14 856
Kollektivtrafik	-39 057	-3 753	-27 619	-41 495	106%	2 438	-37 922	-40 035	2 438
Stadsmiljö	-8 251	0	-110	-148	2%	-8 103	-2 246	-8 097	-5 616
City	-14 776	-351	-1 754	-3 808	26%	-10 968	-15 263	-9 776	-10 994
Skattefinansierade exploateringsinvesteringar	-27 053	-81	-86	-12 696	47%	-14 357	-27 053	-25 110	-10 622
Summa gatuinvesteringar	-109 405	-4 992	-31 888	-63 533	58%	-45 872	-102 952	-102 151	-39 650
Kulturmiljövårdsinvesteringar									
Kulturmiljövårdsinvesteringar	-10 800	0	-21	-7 444	69%	-3 356	-4 900	-10 750	-3 356
Naturvårdsinvesteringar									
Naturvårdsinvesteringar	-5 950	2 791	771	-4 843	81%	-1 107	-5 600	-5 950	-1 107
Miljöinvesteringar									
Åstaden	-1 483	0	-240	-440	30%	-1 043	-1 483	-540	-1 043
Totalt trafik- och miljöinvesteringar	-127 638	-2 201	-31 377	-76 260	60%	-51 378	-114 935	-119 391	-45 156

Trafikinvesteringar

Trafikinvesteringar har 2021 ett totalt budgetanslag på 59,3 mnkr och under 2021 har 46,9 mnkr nyttjas, vilket motsvarar 79 procent. Av total budget utgör 33,1 mnkr av 2021 års budget för BRT-projektet.

Under året har följande investeringar genomförts

- Gång och cykelvägar landsbygd – den saknade länken mellan Trafikverkets nya GC-bana och det kommunala vägnätet har byggts ut (norr om Munkatorp)
- Huvudcykelstråk mellan Nobeltunneln och Karl Johans skola (via Malmgatan) färdigställt
- Nya cykelparkeringar intill Teaterplan har installerats
- Utbyte av ca 60 gamla väderskydd vid busshållplatser har skett
- BRT delsträcka 1 mellan Österplan och Tybble samt delsträcka 2 på Fabrikgatan vid Kulturkvarteret är klara

BRT-projektet går hittills enligt tidplan, vilket är mycket positivt för ett så stort och komplext projekt. Budgeten för hela etapp 1 är 125 mnkr plus lika mycket i statlig medfinansiering. Den budget som är satt för delsträcka 1 och 2 går med några miljoner i underskott, där visst underskott följde med redan från år 2020 till följd av projekteringskostnader och intern tidsskrivning på projektet. Den totala budgeten för hela etapp 1 bedöms fortfarande kunna hållas, men alla önskade reinvesteringar på kommande delsträckor kanske inte kan göras utifrån den budget som matchas upp med statlig medfinansiering.

Av kvarvarande budget begärs alla outnyttjade medel på 12,4 mnkr överförda till 2022 då de avser pågående projekt. Inom kollektivtrafiken innebär det ett ”underskott” som avser BRT-projektet. Dessa medel kommer dock täckas upp av nya budgetmedel som tillkommer 2022 och är därmed inget reellt underskott för projektet.

Trafik- och miljöinvesteringar	Utfall (tkr)	Budget (tkr)	Medel att överföra till 2022 (tkr)
896101 Trafik	5 386	20 268	14 856
896102 Kollektivtrafik	41 495	39 057	-2 439
Summa	23 440	59 325	12 418

Stadsmiljö, City och Åstaden

Stadsmiljö-, city- och Åstadens investeringar har 2021 ett totalt budgetanslag på 24,5 mnkr och under 2021 har 4,4 mnkr nyttjas, vilket motsvarar 16 procent. Av total budget utgör 11 mnkr budget för Vasaplatsen, dvs. åstråket vid Kulturkvarteret, varav inga medel har nyttjats under 2021, vilket därmed är en orsak till den låga nyttjandegraden.

Under året har följande investeringar genomförts

- Teaterplan färdigställd
- Odlingslotter Vivalla färdigställda
- Belysning Kanslibron färdigställd

Av kvarvarande budget begärs alla kvarvarande medel motsvarande 17,6 mnkr överförda till 2022, förutom 2,5 mnkr som avser objektet effektbelysning som under 2021 hanterades på annat sätt. De medel som begärs överförda avser pågående projekt såsom Hedens vattenlandskap och belysningssatsningar bl.a avseende Norra Strandgatan.

Trafik- och miljöinvesteringar	Utfall (tkr)	Budget (tkr)	Medel att överföra till 2022 (tkr)
--------------------------------	--------------	--------------	------------------------------------

896103 Stadsmiljö	148	8 251	5 616
896104 City	3 808	14 776	10 994
896110 Åstaden	440	1 483	1 043
Summa	4 395	24 510	17 654

Naturvårdsinvesteringar

Naturvårdsinvesteringar har 2021 ett totalt budgetanslag på 5,9 mnkr och under 2021 har 4,8 mnkr nyttjas, vilket motsvarar 81 procent.

Under året har investeringar genomförts avseende:

Ekologiska investeringar

I Oset Rynningeviken har tre häckningsplatser för svalor och fem häckfågelöar i våtmarkerna anlagts (avslutat), i Hässlebyskogen har skogsbetesmarkerna utökats (avslutat), I Åsskog har fyra våtmarker anlagts och ängs- och skogsbetesmarker har restaurerats (pågående) och i Latorp/Vinteråsen och Lövnäs/Kilsbergen har arbetet med att restaurera ängsmarker fortsatt (pågående). I flera reservat har floran förstärkts längs vägarna genom insädd. I Kilsbergen har flera vattendrag restaurerats genom att vandringshinder tagits bort (pågående).

Sociala investeringar

I Oset-Rynningeviken har renoveringen av Stora Hjorttorps gård inletts (pågående) och Rävångsstugan fått en uppfräschning. På Björkönen har en ny rastplats med kajakbrygga anlagts (avslutat). I Karlslund har ett nytt bad, Tegelbadet, anlagts (avslutat). I Ånnaboda har en bastubyggnad rustats upp för att kunna börja användas av allmänheten. I Markaskogen har 1km nya stigar anlagts (avslutat) för att öka tillgängligheten till och från Universitetet och mot Sörbybacken. Nya stigstråk har påbörjats för att tillgängliggöra Åsskog och Åsskogstorp (pågående).

Av kvarvarande budget begärs alla medel motsvarande 1,1 mnkr överförda till 2022 då de avser pågående projekt.

Trafik- och miljöinvesteringar	Utfall (tkr)	Budget (tkr)	Medel att överföra till 2022 (tkr)
896120 Naturvård	4 843	5 950	1 107

Kulturmiljövårdsinvesteringar

Kulturmiljövårdsinvesteringar har 2021 ett totalt budgetanslag på 10,8 mnkr och under 2021 har 7,4 mnkr nyttjas, vilket motsvarar 69 procent. 10,7 mnkr av budgeten utgörs av objektet renovering av cafébyggnaden Strömsborg inom Kulturreseptatet Karlslund.

Under året har investeringar genomförts avseende:

Den första etappen av renoveringen av Strömsborg har inletts (pågående) och hittills har följande delar av renoveringen färdigställts.

- Byggnaden har flyttats från sin ursprungliga plats för att möjliggöra borttagande av källare och pålning för grundläggning.
- Byggnaden har fått en ny grundläggning och nya grundmurar.
- Skadat timmer i stommen och bjälklaget har bytts ut.
- Byggnaden har flyttats tillbaka till sin ursprungliga plats.

I denna etapp återstår att lägga in nya golv, mura upp en ny murstock, skorsten samt renovera fönster.

Av kvarvarande budget begärs alla medel motsvarande 3,4 mnkr överförda till 2022 då de avser de pågående projekten med renovering av Strömsborg samt skyltning av fornlämning i Hästhagen

Trafik- och miljöinvesteringar	Utfall (tkr)	Budget (tkr)	Medel att överföra till 2022 (tkr)
896115 Kulturmiljövård	7 444	10 800	3 356

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar har 2021 ett totalt budgetanslag på 27 mnkr och under 2021 har 12,7 mnkr nyttjas, vilket motsvarar 47 procent. 25 mnkr av budgeten utgörs av objektet allmän platsmark Kulturkvarteret, där utfallet för 2021 uppgår till 16,4 mnkr. Att totalt utfall är lägre beror på ett investeringsbidrag inkommit för investeringsobjekt Södra Grev Rosengatan där kostnader tagits tidigare år.

Under året har investeringar genomförts avseende:

- Allmän platsmark Kulturkvarteret (pågår)

Av kvarvarande budget begärs alla kvarvarande medel motsvarande 10,5 mnkr överförda till 2022 då de avser det pågående projektet.

Trafik- och miljöinvesteringar	Utfall (tkr)	Budget (tkr)	Medel att överföra till 2022 (tkr)
896105 skattefinansierade exploateringsinvesteringar	12 696	27 053	10 498

Driftkostnader

Inom programområde Samhällsbyggnad finns investeringsområden där kapitalkostnader (avskrivning och internränta) ska finansieras av avsatt s.k. ”volympott”. För Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet innebär det att kapitalkostnader för trafik-, kollektivtrafik-, city-, stadsmiljö-, Å-staden-, naturvård- samt kulturmiljöinvesteringar som ska finansieras av volympotten. Även inom Tekniska nämnden ska kapitalkostnader inom investeringsområdena gata och park finansieras av samma volympott.

För 2021 hade programområde Samhällsbyggnad, enligt beslut i ÖSB, 6 mnkr att nyttja för ökade kapitalkostnader inom ovanstående investeringsområden samt 0,1 mnkr kvar i sin budget från 2020. Under 2021 prognostiserade 90,9 mnkr av de volympottsfinansierade investeringarna att upparbetas inom nämnden. Prognosen innebär en beräknad ökad driftkostnad i form av ökade kapitalkostnader mellan 4,3 – 5,2 mnkr beroende på vilken avskrivningstid som användas vid beräkningen.

Enligt utfall 2021 uppgår de volympottsfinansierade investeringarna för nämnden till ett utfall på 59,7 mnkr. Utfallet innebär en beräknad ökad driftkostnad i form av ökade kapitalkostnader mellan 2,4 - 3,3 mnkr beroende på vilken avskrivningstid som användas vid beräkningen.

Inom investeringsområdena finns det dessutom upparbetade investeringskostnader som fortfarande ligger som s.k. pågående arbeten och inte har aktiverats än och därmed inte börjat generera driftkostnader i form av kapitalkostnader. För de investeringar som inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet ska finansieras av volympotten uppgår detta till cirka 58 mnkr (exklusive årets utfall). Omräknat till beräknad årlig

driftkostnad i form av kapitalkostnader genererar de oaktiverade investeringarna en ökad årlig driftkostnad på mellan 2,3 – 3,2 mnkr.

Utifrån årets utfall samt de investeringar som ligger som pågående arbete beräknas en årlig ökad driftkostnad i form av kapitalkostnader på mellan 4,7 – 6,5 mnkr.

Aktiverat under 2021

Vid flera tillfällen under året, oftast i samband med delårsrapportering eller bokslut, genomförs genomgång av de investeringar som ligger som så kallade pågående arbeten för att identifiera vad som är klart och kan aktiveras och läggas in i anläggningsregistret och börja generera kapitalkostnader. För investeringsområdena trafik, kollektivtrafik, city, stadsmiljö, Åstaden, naturvård samt kulturmiljö har under 2021 enbart 14,3 mnkr aktiverats mot anläggningsregistret. En genomgång och omfattande arbete med detta kommer behöva genomföras under 2022 hösten då det i dagsläget ligger 117,6 mnkr som pågående arbeten avseende oaktiverade trafik- och miljöinvesteringar.

Investeringar – fastigheter

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets fastighetsinvesteringar hade 2021 en total budget på 98,8 mnkr, varav 60,3 mnkr har nyttjats under året, vilket motsvarar 64 procent.

Fastighetsinvesteringar	Budget 2021	Delår 1 2021	Delår 2 2021	Bokslut 2021	Bokslut		Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Medel som begärs överfört till 2021
					Förbr i % 2021	Kvarvarande medel 2021			
LFE									
Lokalförsörjning	0	-4	0	0	0%	0	-2 000	0	0
Bostadsrätter	-5 500	0	0	-3 388	62%	-2 112	-4 100	-4 100	-2 112
Summa LFE	-5 500	-4	0	-3 388	62%	-2 112	-6 100	-4 100	-2 112
Fastigheter									
Kultur- & fritidsfastigheter	-41 566	-3 642	-7 606	-21 472	52%	-20 094	-41 556	-33 266	-20 094
Markreserv	-16 707	-2 486	-5 283	-8 362	50%	-8 345	-14 707	-12 326	-8 345
Förvärv och försäljning fastighet	-30 000	-34	-12 786	-27 068	90%	-2 932	-30 000	-30 000	-2 932
Summa mark- och fastighet	-88 273	-6 162	-25 675	-56 902	64%	-31 371	-86 263	-75 592	-31 371
Totalt fastighetsinvesteringar	-93 773	-6 166	-25 675	-60 290	64%	-33 483	-92 363	-79 692	-33 483

Markreserv

Markreserven har 2021 ett totalt budgetanslag för investeringar på 16,7 mnkr och under 2021 har 8,4 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 50 procent av årets budget.

Under året har investeringar genomförts avseende:

- Glanshammarsvägen (flytt av stugor från Skottvägen)
- Vintrosa sanna 209 Bläckhornet (ny luft/vattenvärmepump)
- Hampetorps camping (ventilationsåtgärder)
- Myrö 241 (vattenanläggning, ventilation, byggnation orangeri)
- Inre och yttre underhåll i flertalet objekt

Av kvarvarande budget begärs alla kvarvarande medel motsvarande 8,3 mnkr överförda till 2022 då de avser arbeten rörande Stationsvägen 5, Stångjärnsgatan 6, Vintrosa sanna 209, Sannamon 315, Kårstavägen 29, Hampetorps camping, Östra vägen 7 och 9, Oskarsvägen 1 (Vintrosa), Vintrosa-sanna 209, Attersta 311, Rävgräva 318, Mosjö 127, Glanshammarsvägen, Truckstop samt Lindbackabron.

Kultur- och fritidsfastigheter

Kultur- och fritidsfastigheter har 2021 ett totalt budgetanslag för investeringar på 41,6 mnkr och under 2021 har 21,5 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 52 procent av årets budget.

Under året har investeringar färdigställts avseende bland annat:

- Mellringe omklädningsrum (byggnad med omklädningsrum, läktare, parkering)
- Trängens IP B hallen (betongspist, sarg och belysning)
- Karlslund (rust av parkering asfalt utanför ridhus)
- Karlsunds motionscentral (inre rust, renovering av 2st omkl. samt 2st wc)
- Småbåtshamn (byta brygga 1, byta bommar, byta ut kreosotstolpar, byggnations anläggningsbrygga vid kajen)
- Inre och yttre underhåll i flertalet objekt

Av kvarvarande budget begärs alla kvarvarande medel motsvarande 20,1 mnkr överförda till 2022 då de avser det pågående projekt i Wadköping, Karlslund, Ånnaboda, Trängens IP, Lugnets IP, Sörbyvallen, Pettersberg IP, Grenadjärvallen, Konstgräs, Rosta gårde, Kilsbergsvallen, Lundby IP, Småbåtshamnen, Stora Mellösa basketplan, Täby motorstadium, Öknaskolans idrottshall, Öfre IP, Stadsträdgårdens växthus samt Musikantens förskola.

Fastighetsförvärv

Budgeten för fastighetsförvärv uppgick 2021 till 30 mnkr och under 2021 har förvärv för 27,1 mnkr genomförts, vilket motsvarar 90 procent av årets budget.

Under året har förvärv genomförts avseende fastigheterna:

- Eldvalla 1:1 och del av Eldvalla 2:17
- Almby 13:25
- Nikolai 3:146, 3:147 (del av)
- Säby 2:72
- Garphyttan 6:2
- Almby 11:331
- Virkeshandlaren 4
- del av Törsjö 5:2
- Nikolai 3:147.

Bostadsrätterna

Bostadsrätterna hade en investeringsbudget 2021 på 5,5 mnkr, och under året har 3,4 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 62 procent av årets budget.

Under året har följande investeringar genomförts:

- Renovering av Vesslans kök motsvarande 3,3 mnkr
- Mindre åtgärder på Hovstaskolan

Av kvarvarande budget begärs alla kvarvarande medel motsvarande 2,1 mnkr överförda till 2022. Av kvarvarande budget begärs alla kvarvarande medel motsvarande 2,1 mnkr överförda till 2022 för att kunna påbörja och slutföra nedanstående projekt:

- Sörbyängsskolan

Nya brandcellsgränser och utrymningsvägar, uppskattad kostnad: 700 tkr

- Marklyckans förskola

Nya ventilationsaggregat, kanaler och don på grund av myndighetskrav. Uppskattad kostnad: 900 tkr - 1,1 mkr. Förhandlingar kommer påbörjas med bostadsrättsföreningen

under våren om de kan tänka sig att ta investeringen mot en ökad avgiftshöjning alternativt ett tilläggsavtal. Om inte föreningen kan bekosta den investeringen kommer vi som hyresvärd och bostadsrättsinnehavare bli tvungna att säkerställa miljökontorets krav, så att ljudnivån klarar dagens bullerkrav.

- Övriga myndighetskrav

Investeringar – exploatering

Exploateringsinvesteringarna hade en budget 2021 på 159,3 mnkr och under året har 117,2 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 74 procent. Inga medel begärs överförda till 2022.

Exploateringsinvesteringar	Budget 2021	Delår 1 2021	Delår 2 2021	Bokslut 2021	Bokslut		Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Medel som begärs överfört till 2022
					Förbr i % 2021	Kvarvarande medel 2021			
Exploateringsinvesteringar	-159 282	-19 496	-70 518	-117 184	74%	-42 098	-90 000	-110 000	0

Under året har följande investeringar genomförts:

- Utbyggnation av allmän plats i bostadsområdet Östra Ringstorp
- Utbyggnation av allmän plats i Detaljplan Östra Mark
- Utbyggnation av allmän plats i Detaljplan Törsjö 1:8 och Törsjö industriområde samt Detaljplan Törsjö 3:14 (Moholm)
- Utbyggnation av allmän plats i verksamhetsområdet Palmbohult
- Utbyggnation av allmän plats vid Pallas 2, Svealandsskolan.
- Påbörjande arbete med allmän plats i bostadsområdet Tamarinden.
- Färdigställande av delar av allmän plats i bostadsområdet Norra Ormesta
- Fortsatt utbyggnation av allmän plats i Södra Ladugårdsängen.
- Färdigställande av allmän plats i Kv Gårdsfogden (Ladugårdsängen 1)
- Byggnation av allmän plats på S Grev Rosengatan, Rustmästaren och Långeleån 5 (Lyrikgatan)
- Färdigställande dvs asfaltstoppning av områdena Västra Pilängen, Hovsta:2, Rödklövervägen och Glanshammar.
- Utbyggnation av allmän plats vid Gustavsvik, och Epiroc.
- Färdigställande av parken Hagen (Södra Ladugårdsängen)
- Färdigställande av park i området Norra Ormesta (park- och naturområdena i detaljplanen)

6. Fem år i sammandrag

	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	150 291	153 367	155 696	156 361	156 955*
- Kvinnor	75 864	77 360	78 468	78 771	79 092*
- Män	74 427	76 007	77 228	77 590	77 863*
Anställda inom Stadsbyggnad					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare (heltal)	135	140	141	145	148
- Kvinnor	80	86	82	84	87
- Män	55	54	59	61	61
Antal visstidsanställda, årsarbetare (heltal)	11	12	8	11	8
- Kvinnor	8	8	4	5	7
- Män	3	4	4	6	1
Antal timavlönade, årsarbetare (heltal)	1,4	1,1	0,7	0,9	1
- Kvinnor	1,2	0,8	0,2	0,2	0,4
- Män	0,2	0,3	0,5	0,7	0,6
Fysisk planering, antal (BN)					
Total mängd lovbeslut	980	901	885	968	1 000
Mark och exploatering (PNS)					
Sålda tomter småhus	19	29	15	25	26
Sålda tomter flerbostadshus	16	2	6	7	7
Sålda tomter verksamhet	12	12	8	11	10
Antal byggklara småhustomter för försäljning	12	2	15	10	9
Naturvård (PNS)					
Antal kommunala natur- och kulturresevat	18	18	19	21	21
Kollektivtrafik (PNS)					
Stadstrafik					
Antal resor, tusental	8 000 000	8 156 476	8 721 500	5 000 000	5 000 000
Flextrafik, resandeutveckling	20 986	21 261	21 043	10 197	13 000
Färdtjänst (PNS)					
Antal tillstånd	4 395	4 441	4 814	3 880	4 165
Antal resor inkl riksfärdtjänst	201 683	206 909	217 035	150 713	160 000
Färdtjänstkostnad	52 000	41 439	50 228	42 922	41 500
Kommentarer					
*Preliminära siffror, faktiska utfallet levereras av SCB i mitten av februari.					

7. Indikatorlista

Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 1	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021
Antal genomförda medborgardialoger (nytt mått, mätthistorik saknas)	18	55	17	Mäta
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 2	Utfall 2019	Utfall 2020		Målvärde 2020
Såld verksamhetsmark, kvadratmeter	141 157	217 524	200 500	200 000
Såld kontorsmark, kvadratmeter (nytt mått, mätthistorik saknas)	0	7 000	8 000	5 000
Detaljplanlagd verksamhetsmark (laga kraft), kvadratmeter, ny indikator	-	-	20 000	200 000
Planreserv kommunalägd verksamhetsmark, ha, ny indikator	-	-	115	Mäta
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 4	Utfall 2019	Utfall 2020		Målvärde 2020
Antal personer i tomtkö/antal sålda tomter per år	1174/15 =78	1386/25 =55	1813/26 =70	Mäta
Antal sålda tomter småhus	15	25	26	Öka
Antal sålda tomter flerbostadshus	6	7	5	10
Antal byggklara småhustomter till försäljning	15	10	9	Öka
Markreserv, balansvärde (hektar)	11 659	11 753	11 614	Mäta
Antal nya bostäder som ska produceras på såld mark	336	570	360	500
Behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning (befolkningsökning/2 personer per bostad)	2 116/2 =1 058	643/2= 321	570/2= 285	1 000
Antal bostäder i planreserv på kommunalägd mark (<i>ny indikator, mätthistorik saknas</i>)	-	-	3 600	Mäta
Utfall antal nyproducerade bostäder	800	809	759	1 000
Antal bostäder på kommunalägd mark i lagakraftvunna detaljplaner (<i>ny indikator mätthistorik saknas</i>)	-	-	0	700
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 5	Utfall 2019	Utfall 2020		Målvärde 2020
Antal åtgärder för vattenlevande organismer	0	2	5	3
Antal hektar – långsiktigt skydd/restaurerats för att få höga miljövärden (ett års fördröjning)	863	903	951	Öka
Antal kommunala natur- och kulturresevat	19	21	21	21
Utveckling cykeltrafik (passager/dygn)	13 200	16 400	16 400	Öka
Utveckling biltrafik (passager/dygn)	138 700	139 200	110 000	Inte öka
Antal påstigande i kollektivtrafik (stadstrafik)	8 721 500	5 000 000	5 000 000	Öka
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 6	Utfall 2019	Utfall 2020		Målvärde 2020
Andel enheter med HME-värde på minst 78%	36	66,7	58	Öka
Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare (%)	43	58	45	Öka
HME-index	73	76	78	Öka
-kvinnor	72	74	77	Öka
-män	75	78	80	Öka
Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark)	-27,1	-6,3	-14,5	>/=0
- varav Stadsbyggnad	6,3	7,5	7,5	>/=0
Kommentarer				
<i>Avvikelser är kommenterade i respektive tabell under kapitel 4.</i>				

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1 – Investeringsuppföljning

Investeringsuppföljning bokslut 2022 investeringsområde trafik				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022 (OBS! Formel baserad på budget-utfall. Justera om inte medel ska överföras)	Kommentar investeringsobjekt
303-610 Skebäcksbron	152	436	284	Klar förutom juridisk tvist och mindre justering
303-624 Busskörfält, bussprioritering	383	1069	686	Behövs för BRT och sista intrimning innan skarp driftsättning
309-017 Diverse åtgärder trafik	942	1013	0	
309-032 Hovstaleden Etapp 2	388	435	11	Slutrapport inväntas
309-034 Brunnsleden etapp 2	25	0	0	
309-035 Sjukhusleden etapp 2	126	0	0	
309-036 GC-väg Glomman	75	0	0	Plan för att återuppta objektet
309-037 GC-väg Gällerstav. Norra bro	7	0	0	Plan för att återuppta objektet
309-050 Mellringeleden, etapp 2	14	140	0	
309-051 Cityringen Malmgatan	412	500	88	Väntar på slutrapport från TF
309-060 Cykelparkering 2019	498	1556	1058	Behövs bl.a. för inköp till omprio av gaturum 2022?
309-065 GC-ban ÖstraNobelg, Kv.Lagerhu	0	1500	1500	Kopplad till DP, exploatering pågår
309-072 Gång- och cykelvägar Landsbygd	1500	1500	0	
309-073 GC trygghet och design 2019	319	319	0	
309-074 GC - Barn i trafik 2019	0	3000	3000	Pengar avsedda för TF-åtgärder vid N Ormesta och Hjälmarvägen, väntar på MEX/TF
309-075 Gångstråk 2019	84	300	216	Åtgärder pågår/ samplaneras med TF för bl.a. synkning asfalt
309-076 Åtg p medborg o cykelråd 2019	182	1000	792	Åtgärder pågår/ samplaneras med TF för bl.a. synkning asfalt
309-077 Öppna gator Smidesg. Hedg-Osmg	180	4500	4320	Pågår, klar 2022?
309-080 Pendlarparkering	101	3000	2899	Pågår, klar 2022
Summa	5386	20268	14856	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 kollektivtrafik				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
505-222 Hållplats Norra Bro	99	0	0	Finansieras av 505-253
505-251 Akuta åtgärder kollektivtrafik	145	0	0	Finansieras av 505-253
505-252 Återställning av hållplatser	113	400	287	För att göra klart påbörjade åtg från 2021 (kopplat till nya väderskydd)
505-253 Uppgr hp tillg&tryggh koll.tr	-952	2353	685	Kan täcka underskott för 505-257 och 222, 251 och 254
505-254 Hållp Konserthus/kulturkvarter	5020	5000	0	
505-255 Bus Rapid Transit	33092	28082	-5010	Täcks inom projektets totala budget och finansieras av 2022 års nya budgetmedel
505-256 Flytt av bussar på Fredsgatan	0	1600	1600	Väntar på exploatering av Kv Fäfangan
505-257 Väderskydd - hpl i egen regi	3978	1622	0	Ett trettiotal väderskydd anropade direkt istället för t.ex. 10 i taget - och TF:s kostnader för installation har varit dyrare än beräknat
Summa	41495	39057	-2439	

Investeringsuppföljning bokslut 2021 stadsmiljö				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
309-021 Stadsmiljö Heden-Mellringe		2000	2000	Arbete pågår
309-042 Odlingslotter Vivalla	112	264	152	Klart, inget nytt objekt för överskott beslutat
309-045 Effektbelysning (stadsmiljö)		2487	0	annat bidrag för julbelysning istället
309-092 Belysningssatsning 2021	36	3500	3464	TF driver, pågår
Summa	148	8251	5616	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 City				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
309-019 Teaterplan	1802	1776	0	Så gott som klart, endast detaljer återstår - Gångstråkspott 309-075 täcker underskott
309-030 Vasaplatsen		11000	10994	Bygge pågår
309-083 Fisktorget		0	0	
309-085 Fabriksgatan	2006	2000	0	Bygge pågår
Summa	3808	14776	10994	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 skattefinansierade exploateringsinvesteringar				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell bu	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
303-693 Prioriterade åtg exploatering		2053	2051	<i>Kan täcka underskott inom 303-759 och 303-760</i>
303-759 Grev Rosengatan	-3735	0	0	
303-760 Grev Rosengatan etapp 2	2	0	0	
309-059 Allm platsmark kulturkvarteret	16429	25000	8570,851	<i>Pågår</i>
Summa	12696	27053	10622	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 Åstaden				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
507-172 Centrala broarna, stämningsbel	240	408	168	<i>Delprojekt klart</i>
507-186 Ospec Å-staden	200	1075	875	<i>Till viss del pågående med belysning</i>
Summa	440	1483	1043	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 naturvård				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
282-470 Stora hjortstorps gård	154		0	Pågående projekt avslutas under kvartal 1 2022. Denna hör ihop med 507-150 Naturens hus. Flyttat utfall till 507-150
504-213 Naturens hus		500	500	Pågående projekt avslutas under kvartal 1 2022. I december fick vi beslut på PB att nyttja dessa medel till VA för 282-470 Stora hjortstorps gård. Så dessa medel ska överföras till 2022 och till 282-470. Motiv: öppna ett nytt landskap för fler Örebroare och besökare.
504-216 Raststuga lockhyttan	8		0	Hör till objekt 504-292. Flyttat utfall till 504-292
504-226 Ökad tillgängl nya naturres	7	0	0	Hör till objekt 504-292. Flyttat utfall till 504-292
504-229 Vattenvårdsåtgärder	372	600	221	Pott med delprojekt tex. 4 vandringshinder i Kilsbergen är åtgärdade, Almbro och Linbacka pågår. Våtmarker byggs i Vinteråsen och Åsskog. Under året stora kostnader och intäkter i form av bidrag som ska täcka kostnader kommande år och därför flyttas över 2022.
504-231 Vattenvårdsåtgärder/Täljeån		0	0	Hör till objekt 504-292
504-237 Attrakt. tätorter o utv av nat	43	0	0	Hör till objekt 504-292. Flyttat utfall till 504-292
504-244 Kompensationsprincipen	1244	0	0	Budget för Stora Hjortstorps gård där byggnation av lilla köket pågår just nu och kostnaderna kommer och täcks här och av objekt 507-150. Flyttat utfall till 507-150
504-245 Karlslund rekreationsområde	350	350	0	Byggnation av Tegelbadet i Karlslund som invigdes i sommar. Projektet är klart och gick exakt enligt budget
504-250 Natur för alla		0	0	Hör till objekt 504-292.
504-251 Ett rikt natur och kulturlandsk	-453		453	Bidrag för återvätningsprojekt där kostnaderna ligger 2022 och 2023 och som därför ska föras över till 2022.
504-252 Skapa ett rikt natur o kulturl	10	0	0	Hör till objekt 504-292. Flyttat utfall till 504-292
504-287 LIFE IPE SE 015	6		0	
504-289 Förstärkn av grön infr.struktur	26		0	Flyttat till 504-292
504-292 Naturinvesteringar	3075	3000	-170	Många olika delprojekt varav en del jobb som utförts 2021 inte hunnit faktureras och därför behöver överföras. Här finns även fleråriga projekt på bidrag som betalats ut i förskott. Kvarvarande medel behöver därför överföras. Pott med delprojekt så som en svalvägg/bon och fågelöar i Oset, nya besöksanläggning på västra Björköen, uppräknning av Rävängsstugan och stigar i Oset, restaurera äng- och betesmark i Åsskog och Vinteråsen m.m.
507-150 Naturens hus		1500	102	Överfört från 2020 för att möjliggöra att bygga ett kök i Stora Hjortstorps gård. Behövs för att slutföra kök och VA för 282-470 Stora hjortstorps gård. Så skulle kunna föras över dit.
Summa	4843	5950	1107	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 kulturmiljövård				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
504-269 Kulturmiljövård för fler		100	100	
504-291 Renovering av Strömsborg	7444,3	10700	3256	
Summa	7444	10800	3356	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 bostadsrätter				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
082-076 Hovtaskolan		124		
274-482 Engelbrektsg 19,21		3264		
599-999 SBK Div objekt		0	5500	2112
Summa		3388	5500	2112

Investeringsuppföljning bokslut 2022 markreserven				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
083-433 Hj Bergmans Väg 166				Yttre UH, betongtrapp, entré
112-014 Tankbilen 1, Truck Stop	60	1293	1233	Diskussion med Örebroporten om färdigställande
112-053 Brunnsjötorp 1:28	288			Inre UH, badrum
210-008 Hjälmarsberg, Mossen	274			Yttre UH, fasad,fönster,tak
210-338 Täby-Vad	158			
210-351 Burtorpet Katrineberg	451			Inre UH Hampetorps camping, luftvärmepump,avlopp,el
210-400 Myrö	1285			Myrö (flera fastigheter) fönster, OVK, vattenanläggning (0,3 mkr), Gudmundstorp orangeri (2,6 mkr)
210-428 Banvaktstuga Hidingsta	530			Luftpump, fasad, tak, grund, inre bygg UH
210-695 Lindbacka Bron	215	3303	3088	Omfattande konstruktion, natur tar kostnad för återst vattendrag.
210-915 Eriksdal, Rävgräva 320	315			Fasad, fönster, badrum
210-921 Vintrosa-Sanna 4:10	224			yttre UH bostadshus fasad,grund
210-922 Råberga 4:8	50			Tak,fasad,kök
210-944 Hagaberg	79			Tak,fasad
210-949 Råberga 6:8, Täby	294			Inre UH vallbytorp 407
210-989 Oskarsvägen 1 Vintrosa	13			Färstu, Trapp, Panel
211-106 Almy 11:172 stenåsvägen 21	104			Enskild brunn
211-550 Finsmidet 2	358			Luftvärmepump
211-751 Attersta 7:8, Attersta 3:10	569			Undercentral
211-999 Fiktivt obj markreserven		9013	3273	Belysning spår, tak, pumpar
271-202 Uddaboende Mosås 2:28	218			Badrum
271-205 Uddaboende 6 - Långbro 2:87	162			Badrum
271-209 Glanshammarsvägen	892	1098	206	Anslutningar, byggnation och anläggning av ny väg
271-208 Hedgatan 62 A	50			Inre Uh Ytskikt
271-347 Skrämssta	6			Relining rör
277-369 Östra vägen 7-9	44			Tak
279-161 Banvaktstugan Brunnsparken	268			Luftvattenpump
Myndighetskrav mm	1455	2000	545	Mossens gruppboende, coop asbest, Karlslund energibesp
Summa markreserv	8362	16707	8345	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 kultur- och fritidsfastigheter				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
081-108 Wadköping	724			Wc
081-710 Karantänsstall karlslund				Myndighetskrav
081-718 Karlslund ridhus	410			Asfaltering parkering
081-721 Karlslund ny stallbyggnad				Ny stall o åtg i befintliga byggnader
081-849 Karlslunds Herrgård	83			Myndighetskrav, radon
081-854 Hagtorp Karlslund	330			El och belysning brukshundsklubben
082-025 Ökna skolan	543			inre UH, matta gymnastikhall, omklrum
083-069 Törsjöwallen IP	270			Bygga väg Mosjöwallen
083-073 Lugnets IP	1807			Omkonvertering uppvärmning + Renovering
083-113 Trängens Ip	608	1176		Belysning curlinghall, staket asfalt,
083-114 Sörbyvallen	691			Inre UH omkl rum, ventilation, läktare
083-116 Pettersberg IP	953			Rust kanslidel, markätgärder snöupplag
083-191 Hästhagen omklädningsrum	92	8500	8408	Omklädningsrum, påbörjat, Bygglov beviljat
083-122 Karlslunds motinscentral	1201			Inre UH, 2st omkl rum, 2st Wc, serveringssal
083-125 Kilsbergsvallen	313			Div UH, avloppsledning grund, duschrum, tak
083-148 Florag, Stadspl Växthus + Wc	3466			Inre UH omkl rum, byte klimatsystem växthuset
083-160 Stora Mellösa	684			Inre rust och tak omklädningsrum
083-306 SM-stugan + Främjandestugan	257			vattenanläggning, portar, belysning spår,
083-503 Mellringe IP	1729	2532		omkl rum
083-850 Småbåtshamn Skebäck	3646			Flera projekt (Brygga, y bommar, kreosotstolpar, parkering)
083-940 Täby motorstadium	1905			Anp Trafikeverket, ny infart motorstadium, breddar vägen, markUH depå, ny asfaltering
085-003 Daghem Wadköping	330			Ventilation
112-703 Sommaro	815			Avlopp och markätg
211-999 Fiktivt obj Kultur och fritidsfastigheter	615	29358	11686	Beställt och pågår flera projekt, mkr dränering rosta gärde, WC wadköping, Karlslund återuppbyggnad av Mejeriet, asfaltering vid idrottsplatser, inre rust av omklädningsrum
Summa kultur- och fritidsfastigheter	21472	41566	20094	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 fastighetsförvärv				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
896001 Förvärv och Försäljning, Fasti	27068	30000	2932	
Summa fastighetsförvärv	27068	30000	2932	

Investeringsuppföljning bokslut 2022 exploateringsinvesteringar				
Objekt	Utfall tom 211231	Aktuell budget	Medel att överföra till 2022	Kommentar investeringsobjekt
Samtliga explo.obj.	117184	159282		
Summa	117184	159282		